

**ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА
НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА**

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД
ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НАД 10 MW ВО
КО НЕОКАЗИ И КО РАТАВИЦА ОПШТИНА ПРОБИШТИП**

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ

Декември, 2023 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,
Љубомир Петковски, дипл. инж. по заштита на животна средина,
Љупчо Аврамовски, дипл. економист,
Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

КД Енвиرو Ресурси
Управител
Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратедиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи стручниот испит за стратедиска оцена на животната средина на ден 26.12.2012 година, се стекна со статус на експерт за стратедиска оцена на животната средина, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратедиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-5309/2
Датум: 13 07 2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Петковски Радован Љубомир роден на 16.12.1978 година во Скопје, дипломирал на ден 09.03.2006 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 07-1655/33 од 20.05.2013 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/150120230028547

Датум и време: 31.10.2023 г. 12:01

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
-------------	--

ЕМБГ/ЕМБС:	0103953450198
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00

Број: 0805-50/150120230028547

Страна 1 од 3

Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

ЕМБГ/ЕМБС:	0103975450043
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА

Управител

ЕМБГ:	0103975450043
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

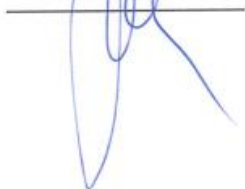
Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Изготвил:

Овластено лице:

Содржина:

	Вовед	12
1.	Цели на Планскиот документ	16
1.1	Цели на заштита на животната средина	26
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	29
1.3	Употребена методологија	31
1.4	Законодавна рамка	32
1.5	Институционална рамка	34
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	36
1.7	Резиме	37
2.	Преглед на планскиот документ	38
2.1	Основи на Планскиот документ	38
2.2	Плански опфат	39
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	39
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	40
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	42
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	43
4.1	Карактеристики на просторот	43
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	44
4.1.2	Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот	44
4.1.3	Геолошки карактеристики	45
4.1.4	Хидротехничка структура	46
4.1.5	Климатски и микроклиматски карактеристики	47
4.1.6	Енергетски извори и енергетска инфраструктура.....	48
4.1.7	Население	48
4.1.8	Економски карактеристики и стопански развој	48
4.1.9	Природно наследство	50
4.1.10	Културно наследство	52
4.1.11	Индустрија.....	53
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	54
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	64
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	66
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	67
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	68
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од	

	имплементација на планскиот документ	75
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	87
10.	Нетехничко резиме	89
11.	Прилози	95
	Додаток	97
	Користена литература	100

<u>Слика 1 Моментална состојба во планскиот опфат</u>	12
<u>Слика 2 СЕА Постапка за утврдување на неопходност</u>	Error! Bookmark not defined.
<u>Слика 3 Моментална состојба на планскиот опфат</u>	17
<u>Слика 4 Постапка за Стратегиска Оцена</u>	32
<u>Слика 5 Постапка за утврдување на неопходност за спроведување на СЕА</u>	35
<u>Слика 6 Фотографија на моментална состојба на планскиот опфат</u>	38
<u>Слика 7 Графички приказ за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип</u>	40
<u>Слика 8 Местоположба на општина Пробиштип во Република Македонија</u>	43
<u>Слика 9 Водостопанска инфраструктура (Извор: Просторен План на РМ)</u>	45
<u>Слика 10 Манастир Св. Гаврил Лесновски</u>	52
<u>Слика 11 Културно наследство во Република Македонија</u>	53
<u>Слика 12 Максимално дозволени граници на штетни материи</u>	56
<u>Слика 13 Бреговит рурален предел со меѓи околу проектната локација</u>	59
<u>Слика 14 Деградирана благун габерова заедница</u>	60
<u>Слика 15 Приближен приказ на планскиот опфат во однос на предлог природна реткост "Вулкански бомби" и предлог заштитен предел "Долна Злетовица"</u>	61
<u>Слика 16 Површина на Новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби"</u>	62
<u>Слика 17 Површина на новоидентификувано подрачје заштитен предел "Долна Злетовица"</u>	63
<u>Слика 18 Сегашни проблеми со елементите на животната средина</u>	65

Вовед

Цел на планирање на овој Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење е изработка на планска документација која ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот за површински соларни и фотоволтаични електрани, КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип, кои произлегуваат од Просторниот план на РМ, увид на лице место, известувања за постојна и планирана инфраструктура од Јавните претпријатија, одобрена Планска програма, Ажурирана геодетска подлога, а се во согласност со Закон за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23) и Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Географската положба и сообраќајната поставеност на оваа локација одат во прилог за оформување на плански опфат за поставка на на ваков тип на објекти.

Слика 1 Моментална состојба во планскиот опфат

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Посебно значење за напорите на Светската заедница се обврзувачките услови за земјите „загадувачи“ што се уредени со донесувањето на документи од типот на: Рамковната конвенција на ОН за климатските промени; Протоколот од Кјото, Енергетската повелба и за нашата држава посебно значајните директиви на ЕУ кои со завршување на процесот на евроинтегрирање ќе станат обврзувачки за нас.

Секако дека настанатата состојба се рефлектираше и во Република Македонија и преку ресорните министерства за енергетика и животна средина, донесе законска регулатива и востановуваше органи, организации и други облици на дејствување за целосно хармонизирање со светските заложби и директиви. Во овој контекст треба да се спомене и Студијата за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија изработена од страна на Македонската академија на науките и уметностите со која се започнува и поорганизиран пристап кон исполнување на обврската на ЕУ до 2020 год. уделот на обновливи енергии во енергетскиот биланс на државата да биде со процент од 20%.

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оценка на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите

вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, надлежниот орган е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиската оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење е со намена градби за производство на енергија над 10 MW.

Градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и создавање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведат стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани и во преостанатите соседни земји може да придонесе за економски бенефит на целиот регион.

Слика 2. Моментална состојба на планскиот опфат

Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независност и економски развој.

Планскиот опфат се наоѓа во општина Пробиштип во КО Неокази и КО Ратавица.

За планскиот опфат нема важечка урбанистичка документација за што општина Пробиштип има дадено Одговор на барање на податоци и информации (бр. 10-9/23 од 25.05.2023 за КО Неокази, бр. 10-9/24 од 25.05.2023 за КО Ратавица).

Урбанистички план за подрачја и градби од дравно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторен план (У33723, Јуни 2023 и Решение за Услови за планирање на просторот бр.УП1-15 1448/2023 од 04.07.2023) од Министерство за животна средина и просторно планирање на РСМ.

Површина на планскиот опфат е 1 535 602 м².

Граници на проектниот опфат е:

- исток: КП 874, КО Ратавица, и регионален пат Р2232,
- југ: делови од КП 122, КО Неокази и дел од 1933 КО Ратавица,

- запад: дел од КП 797 КП 817, 825, 823, 833, 861 и делови од 863, КО Неокази
- север КП 863, КО Ратавица и КП 758, делови од 759, 763, 764, 756, 755, 754, 706, 751 и 722.

Во граница на планскиот опфат нема изградено објекти.

Во граници на планскиот опфат нема објекти со намена домување, односно нема жители.

Во граници на планскиот објект не се евидентирани објекти наменети за култура.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена здравство.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена образование.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена спорт и рекреација.

Министерство за култура на РСМ - НУ Национален конзерваторски Центар - Скопје (бр.08-301/3 од 31.08.2023) Извештај од извршен увид во граници на планскиот опфат за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип.

Извештај од стручни увиди по траса на Злетовица (08-184/5 од 23.07.2021) како и направениот увид на предметниот опфат, стручниот тим констатира дека:

- На територија на селата Неокази и Ратавица, Општина Пробиштип се наоѓаат неколку евидентирани археолошки локалитети.
- Просторот планиран за поставување на панели од фотоволтаичната електрана опфаќа површина од 153,56ха и опфаќа простор на мал рид кој е целосно ненаселен и делумно насаден со борова и друга шума.
- Во непосредна близина на границите на проектниот опфат, односно на североисточниот дел од границите на опфатот за планираните фотоволтаични електрани се наоѓа во локалитетот „Старо Село/Страна,, с. Ратавица, Општина Пробиштип, евидентиран како населба од средновековен период, со бр. 4-821-031/107 Е НД. Локалитетот е лоциран на следните координати 41°57'22"N и 22°12'36"E
- На источната падина на ридот односно источниот крај на проектниот опфат, на местото викано Ќшла, на површина се констатирани фрагменти садова и градежна керамика, според што основано се претпоставува дека таму има недвижно и движно културно добро. Локацијата се наоѓа на следниве координати : 41°56'51"N и 22°12'14"E.
- На скоро целиот предметен простор ќе бидат поставени фотоволтаични панели во редови со директно набивање на метални шипови кои се носечка конструкција на панелите. Ширината на еден

носач не е поголема од 0,15м. Истите ќе бидат набивани во земја на 0,50м во длабочина. Каблите кои ги поврзуваат панелите, ќе бидат вкопани во ровови кои нема да се на поголема длабочина на 0.80м и ширина од околу 0,4-0,50м.

Според горенаведеното, спроведувањето на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 -површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, може да ја загрози периферијата/контактната зона на археолошкиот локалитет „Старо Село/Страна,, но и на сеуште неутврдена намена на м.в. Ќшла. Затоа, на овие две локации се наложува задолжително присуство на овластен археолог-конзерватор, кој ќе врши археолошки конзерваторски надзор при изведување на земјените работи, односно откоп за поставување на предметните објекти, како на поставување на металните носачи, така и за поставување на струјните кабли.

Оттаму, напоменуваме дека пред отпочнување на градежни и/или замјани работи, Изведувачот е должен да ја извести надлежната институција, односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје и да овозможи присуство на стручен кадар кој ќе врши Стручен археолошки надзор на земјените работи. Во Годишната програма за работа на НУ НКЦ за 2023-2024 година не се предвидени средства за овие активности, па финансискиот товар паѓа на терет на Инвеститорот.

Напоменуваме дека доколку за време на изведување на градежни и земјани работи, на места кои не се предвидени во доставениот Извештај, на просторот каде ќе се врши ископ за поставување било какви пропратни објекти, биде откриено движно и/или недвижно културно наследство, согласно член 65 од Законот за заштита на културното наследство, Изведувачот е должен веднаш да ги сопре работните активности и за настанатата ситуација да ја извести надлежната установа, односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје.

Во граници на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип за објектите и инсталации на постојната хидротехничка инфраструктура добиени се податоците од:

- ЈП ХС Злетовица - Пробиштип (бр.03-630/14 од 14.08.2023)

Ве известуваме ЈП ХС Злетовица - Пробиштип има подземни инсталации, челичен цевковод ДН 850 за водоснабдување на Штип и Свети Николе, над кои имаме поставено гипко црево во кое е привлечен оптички кабел, во делот каде што е наведено во Вашето барање за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со

намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип.

Во понатамошната постапка за изработка на Урбанистички план да ги земете во предвид и нашите подземни инсталации, кои ќе ви бидат доставени во прилог на Одговорот. Со изработка на планската документација, во условите на планирање не треба да имате никаква градба на 10метри од оската на цевководот (вкупна ширина на појасот 20 метри) АД Водостопанство на РСМ - Скопје (бр. 11-744/2 од 04.05.2023).

- ЈКП Никола Карев (бр.03-680/2 од 6.09.2023)

На предметниот опфат за изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип немаме и нерасполагаме со наша инфраструктура.

- АД Електрани на Северна Македонија Скопје (бр.08-5004/1 од 10.08.2023)

Согласно Вашиот допис број 0302/437/1 од 20.06.2023 год. доставен по електронски пат (број на постапка во е-урбанизам 53250), а во врска со изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве известуваме дека на предметниот плански опфат АД ЕСМ не располага со било какви податоци и информации за тој плански опфат.

- МЕПСО (бр.11-3827/1 од 21.06.2023)

Врз основа на вашето барње бр. 0302/437/1 од 20.06.2023 год. предмет креиран на е-урбанизам на 20.06.2023 год. со број на постапка 53250 (наш бр. 11-3827 од 20.06.2023 год.) за податоци и информации потребни за изработување и одобрување на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве известуваме дека предметниот плански опфат НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

- ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ (бр.10-22/4-217 од 05.07.2023)

Во врска со Вашиот допис 0302/437/1 од 20.06.2023 год., со кој барате да Ви издадеме податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје за изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве

известуваме дека во согласност со податоците од службената евиденција нема електрична мрежа во сопственост на ЕВН.

До планскиот опфат се пристапува од некатегоризиран пат КП 887, КО Неокази (јавен пат).

Во граници на планскиот опфат на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип за објектите и инсталации на постојна сообраќајна инфраструктура добиени се податоци од:

- Јавно претпријатие за државни патишта на РСМ (бр.10-5755/2 од 27.06.2023)

Врз основа на Вашето барање бр. 0302/437/1 од 20.06.2023 год. за добивање податоци и информации за постојни и планирани инфраструктурни водови и градби потребни за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве известуваме дека предметниот проектен опфат граничи со регионалните патни правци Р1205(П-206) и Р2232(П-211) за кои во плановите на ЈПДП не е предвидено проширување ниту менување на сегашната траса.

Во понатамошните активности да се запази ширината на заштитниот појас на регионалните патни правци Р1205(П-206) и Р2232(П-211) согласно член 40 во Законот за јавни патишта (Сл. Весник на РМ бр.84/08, 52/09, 114/09, 124/10, 23/11, 53/11, 44/12, 168/12, 163/13, 187/13, 39/14, 42/14, 166/14, 44/15, 116/15, 150/15, 31/16, 71/16, 163/16 и 174/21).

- Јавно претпријатие за железничка инфраструктура Железници на РСМ-Скопје (бр.2001-2918/2 од 03.07.2023)

Во врска со вашето барање бр. 0302/437/1 од 20.06.2023 год. и бр. на постапка 53250 од е-урбанизам, со кое барате да Ви доставиме податоци и информации, за изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, ЈП ЖРСМ Инфраструктура - Скопје - Ве информира следното:

По разгледување на вашето барање и доставената Ажурирана геодетска подлога, констатиравме дека проектниот опфат се наоѓа надвор од заштитниот појас на железничката пруга.

- Агенција за цивилно воздухопловство (бр.12-8/859 од 21.06.2023)

Врз основа на вашето барање, а согласно Законот за урбанистичко планирање, ве известуваме дека стручните служби во агенцијата за цивилно воздухопловство ја разгледаа приложената документација за изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип при што утврдија дека во предметниот опфат нема објекти, инсталации, уреди или било какви структури од областа на цивилното воздухопловство, а градбите во планскиот опфат не претставуваат препрека и нема да влијаат на безбедноста на цивилниот воздушен сообраќај, поради што може да се планира без посебни услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

- Македонски Телеком АД Скопје (бр.53250 од 23.06.2023)

Во врска со Вашето Барање, добиено преку системот е- урбанизам, со кое што барате податоци за изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве известуваме дека во границите на планскиот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Од А1 Македонија ДООЕЛ, Скопје (бр.11-2115/1 од 11.04.2023) не се добиени податоци, испратено е барање преку системот е - урбанизам (ПИМ постапка бр. 53250 од 20.06.2023).

Од Агенција за електронски комуникации не се добиени податоци, испратено е барање преку системот е - урбанизам (ПИМ постапка бр. 53250 од 20.06.2023).

- Министерство за внатрешни работи на РСМ - Оддел за информатика и телекомуникации - Сектор за телекомуникации (бр. 11.2.86920/2 од 23.08.2023)

Во врска со Вашето барање, Ве известуваме дека за посочената локација Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, немаме податоци за постоење на наши инсталации. Доколку во текот на изведување на градежните работи се појават телекомуникациски инсталации, задолжително да бидеме информирани.

- Министерство за одбрана на РСМ - сектор за недвижности (бр.19/2 1537/7 од 31.07.2023)

Во врска со горе наведениот Ваше барање кое се однесува на одобрување на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични

електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Ве известуваме дека не располагаме со техничка документација за кабелски инсталации.

- НОМАГАС АД-Скопје (бр.15-1628/2 од 23.03.2023)
(бр.15-2868/2 од 21.06.2023)

Согласно вашето барање за податоци и информации бр. 0302/437/1/1 од 20.06.2023 за изготвување на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, НОМАГАС АД Скопје ве известува дека на наведениот плански опфат нема и не е планирана изградба на гасоводна мрежа.

- Дирекција за заштита и спасување - Сектор за Оператива и Логистика, Подрачно одделение за Заштита и Спасување, Пробиштип (бр.09-86/2 од 03.07.2023)

Ве известуваме дека Дирекцијата за заштита и спасување не располага ниту има податоци за постоечка или планирана инфраструктура на планскиот опфат на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип Дирекцијата за заштита и спасување ви доставува претходни услови за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип.

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на РСМ-Сектор за регистрирање, унапредување и продажба на земјоделско земјиште во државна сопственост (бр.40-6299 од 26.06.2023)

Во врска со вашето Барање под бр. 0302/437/1 од 20.06.2023 год, за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Ве известува со следното:

Согласно доставената документација и увид во истата констатирано е дека:

- Предметното земјиште на КП 864/1, мв Ќшла, катастарска култура пасиште, катастарска класа 4 со ИЛ 259 за КО Ратавица е во приватна сопственост и државна сопственост, за истото треба да се обратите во ЈП за стопанисување со пасишта,

- Предметното земјиште на КП 752 и 798, мв Котлина, катастарска култура нива, катастарска класа 6 и 8 со ИЛ 64 за КО Неокази се во државна сопственост.

Според известувањето од ПЕ Пробиштип под арх. Бр. 54-82/2 од 22.06.2023 за КП 752 и 798, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство нема склучено договор за закуп.

- Предметното земјиште на КП 865, 868, 870, 871 и 872, мв Ќшла, катастарска култура зпз, пасиште, гнз и нива, катастарска класа 4 и 5 со ИЛ 74 за КО Ратавица се во државна сопственост.

Според известувањето од ПЕ Пробиштип под арх. бр. 54-82/2 од 22.06.2023 за КП 871, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство има склучено договор за закуп Катастарските парцели кои се гнз и зпз не преставуваат земјоделско земјиште, Согласно законот за земјоделско земјиште, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство нема надлежност над предметните катастарски парцели.

За катастарските парцели пасишта кои се во државна сопственост треба да се обратите до ЈП за стопанисување со пасишта.

- Предметното земјиште на КП 753, 766, 773, 803, 837, 841, 853 и 863, мв Рид, Старо Село, Котлина и Плочи, катастарска култура пасиште и нива, катастарска класа 4,7 и 8 со ИЛ 36 за КО Неокази се во државна сопственост.

Според известувањето од ПЕ Пробиштип под арх. бр. 54-82/2 од 22.06.2023 за КП 766, 841, 853 и 863, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство нема склучено договор за закуп.

За катастарските парцели пасишта кои се во државна сопственост треба да се обратите до ЈП за стопанисување со пасишта.

- Предметното земјиште на КП 858, мв Рид, катастарска култура пасиште катастарска класа 4 со ИЛ 177 за КО Неокази е во државна сопственост, за истото треба да се обратите до ЈП за стопанисување со пасишта.
- Предметното земјиште на КП 860/2, мв Плочи, катастарска култура овоштарник, катастарска класа 4 со ИЛ 179 за КО Неокази е во приватна и државна сопственост.

Според известувањето од ПЕ Пробиштип под арх. бр. 54-82/2 од 22.06.2023 за КП 860/2, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство има склучено договор за закуп.

- Предметното земјиште на КП 887, мв Умништа, катастарска култура јавен пат, катастарска класа/ со ИЛ 66 за КО Неокази е во државна сопственост, бидејќи не претставува земјоделско земјиште, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство нема надлежност над истото.

- Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор води (арх.бр.11-3985/2 од 22.09.2023)

Предметната локација не се наоѓа во границите на заштитените подрачја во Република Северна Македонија и не е во рамките на предвидените акумулации согласно Водостопанската основа од просторниот план на РМ 2002-2020. Исто така, во близина на планскиот опфат поминуваат два водотеци, Злетовска Река и река Киселица.

- Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор природа (бр.11-3986/4 од 30.08.2023)

Во врска со доставената документација за предметното барање, а врз основа на мислењето од Служба за просторно информативен систем при Министерството за животна средина и просторно планирање (бр.16-5453/3 од 4.08.2022) констатирано е дека просторот на предметниот плански опфат не влегува во граници на заштитените подрачја и граници на идентификувано НАТУРА 2000 подрачје Емералд подрачје.

Меѓутоа предметниот плански опфат зафаќа дел од локалитетот „Вулкански бомби,, Неокази кој е предложен за заштита како природна реткост. Од страна на општина Пробиштип како нарачател, изработен е Елаборат за природната реткост „Вулкански бомби,, Неокази и во Националната стратегија за заштита на природата (2014-2027) е на листата на издвоени локалитети на значајно геонаследство од сферата на геоморфологијата.

Целта на заштита на локалитетот „Вулкански бомби,, Неокази е зачувување на репрезентативна појава на крупни камени топки од андезитска лава, настанати со бурни терциерен вулканизам на овој простор.

Општина Пробиштип (бр.УП 10-711/2 од 11.07.2023)

Врз основа на член 30 став (52) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20) во систем е-урбанизам со број на постапка 53250 - Постапка за податоци и информации, поднесено е барање за давање на податоци и информации од надлежно одделение во Општина Пробиштип, во врска со отпочната постапка за изработување и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип со тех. бр. 437/23 од јуни 2023 год. изработен од планерската куќа Друштво за урбанизам, проектирање и инженеринг „ТЕКТОН,, ДООЕЛ - Скопје ве известуваме дека предметниот плански опфат кој што припаѓа на територијата на општина Пробиштип, НЕ Е ВО РАМКИ на плански опфат

на важечки урбанистички план или важечка урбанистичко планска документација и општина Пробиштип е СОГЛАСНА за изготвување на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип и изградба на фотоволтаична централа во посочените катастарски општини.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијата на проектот.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа,

Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;

- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Поврзаност на планскиот документ со национални и локални стратешки цели:

За планскиот опфат досега не е изработен урбанистички план. Опфатот е третиран со Просторниот План на РМ, врз основа на кој се подготвени Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот.

Просторен план на РМ:

- остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата,
- обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји,
- рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположивата енергија и намалување на увозната зависност,
- усмерување на развојот на одделни области и краеве според реалните можности, особености и потенцијали,
- заштита на околината со намалување на емитираните штетни материи преку подобрување на енергетската ефикасност,
- зголемување на производството на енергија без последици по животната средина.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики,
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина,
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап,
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија

- Одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергија;
- Подобрување на енергетската ефикасност во производство, преносот и користењето на енергијата;
- Користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производство на електрична енергија;

- Зголемување на користењето на природниот гас;
- Зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- Економска цена на енергијата;
- Интеграција на енергетскиот сектор во РСМ со регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас.

Национален план за заштита на амбиенталниот воздух

- Зголемување на користењето на обновливи извори на енергија;
- Зголемување на енергетската ефикасност и
- Користење на обновливите извори за производство на електрична енергија;
- Обезбедување на енергетска ефикасност при производството, преносот и искористувањето на енергијата.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на планот, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

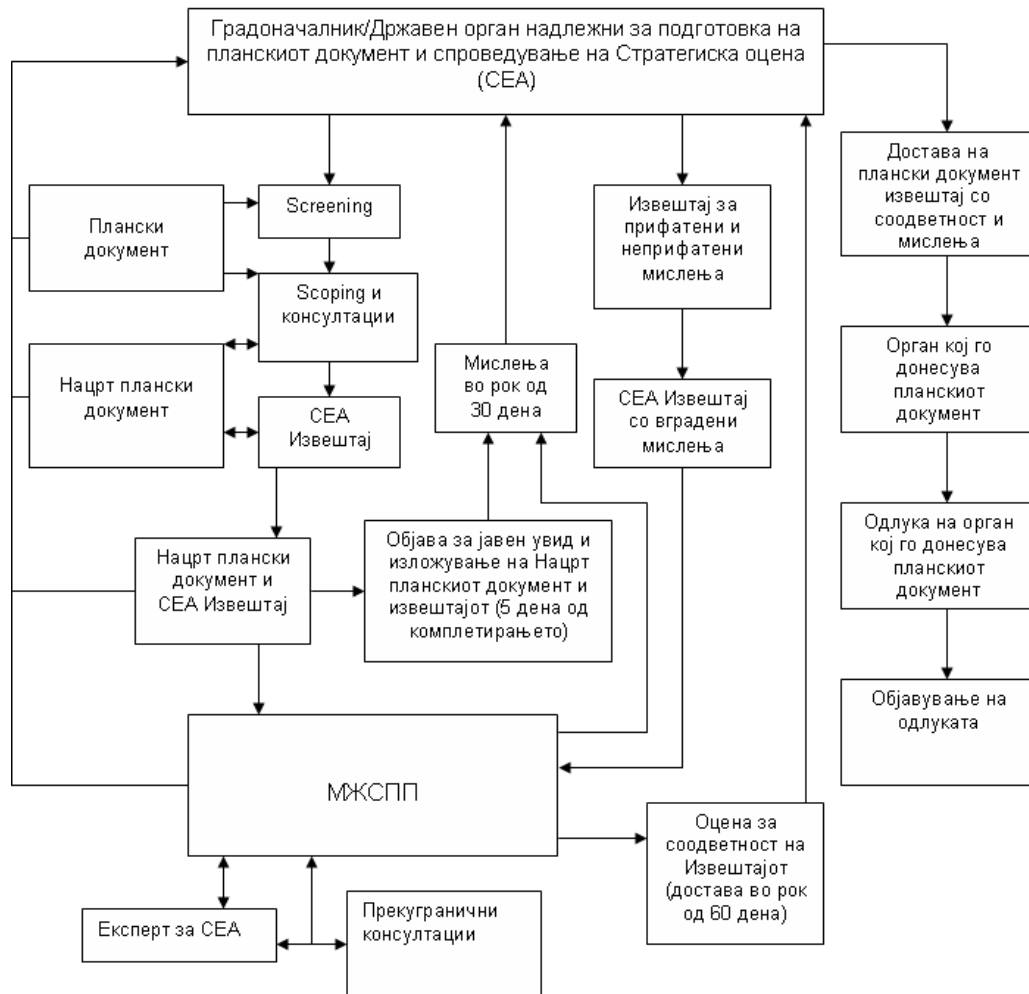
1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Се оствари средба со проектантот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

**Спроведување на постапка за оцена на влијанието на
определени стратегии, планови и програми врз
животната средина (СЕА)**

Слика 3. Постапка за Стратегиска Оцена

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип е изработен

согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Амбиентен воздух

Закон за амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23).

Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;
- просторниот информативен систем;
- надзорот од негова надлежност и
- врши и други работи утврдени со закон.

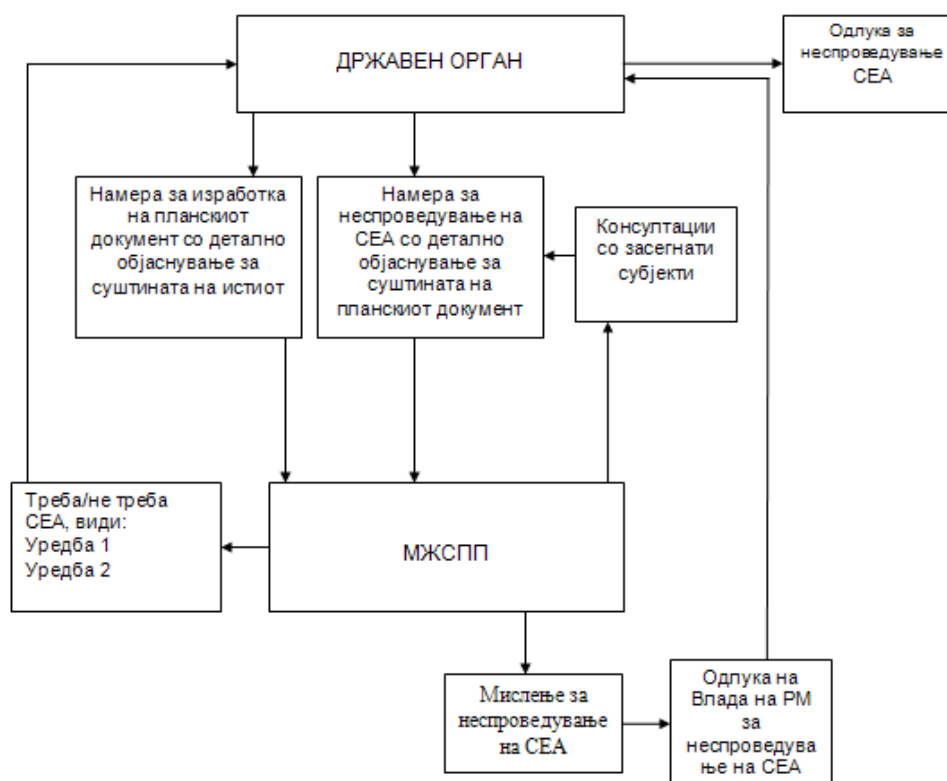
Законот за организација и работа на органите на државната управа во ова насока на Министерството за животна средина и просторно планирање му дава клучна улога, во процесот на креирање на политиката за заштита на животната средина.

Одредени надлежности во управувањето со животната средина имаат и други органи на државната управа и локалната самоуправа како што се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Институтот за јавно здравје;
- Министерство за здравство;
- Хидрометеролошки Завод, и
- Единиците на локалната самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесувањето на законите од областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт врски и екологија.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Слика 4. Постапка за утврдување на неопходност за спроведување на СЕА

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;
- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Цел на изработка на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип е да се оформи градежна парцела за изградба на фотоволтаична централа и трафостаница ТС 20(33)/110 kV со пропратни содржини за производство на електрична енергија што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. Приклучувањето на фотоволтаична електрана на преносната мрежа на АД МЕПСО се планира преку 110 kV надземен електричен вод од планираната ТС20(33)/110 kV до нова ТС110/400 kV (предмет на друга планска документација) од каде што преку 400 kV надземен електричен вод со влез-излез ќе се поврзе на постојниот 400 kV надземен електричен вод ДВ Штип - Црвена Могила.

Слика 6. Фотографија на моментална состојба на планскиот опфат

Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип ќе се изработи согласно Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ. Урбанистичкиот план ќе се изработи врз основа на методологија и содржина која произлегува

од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

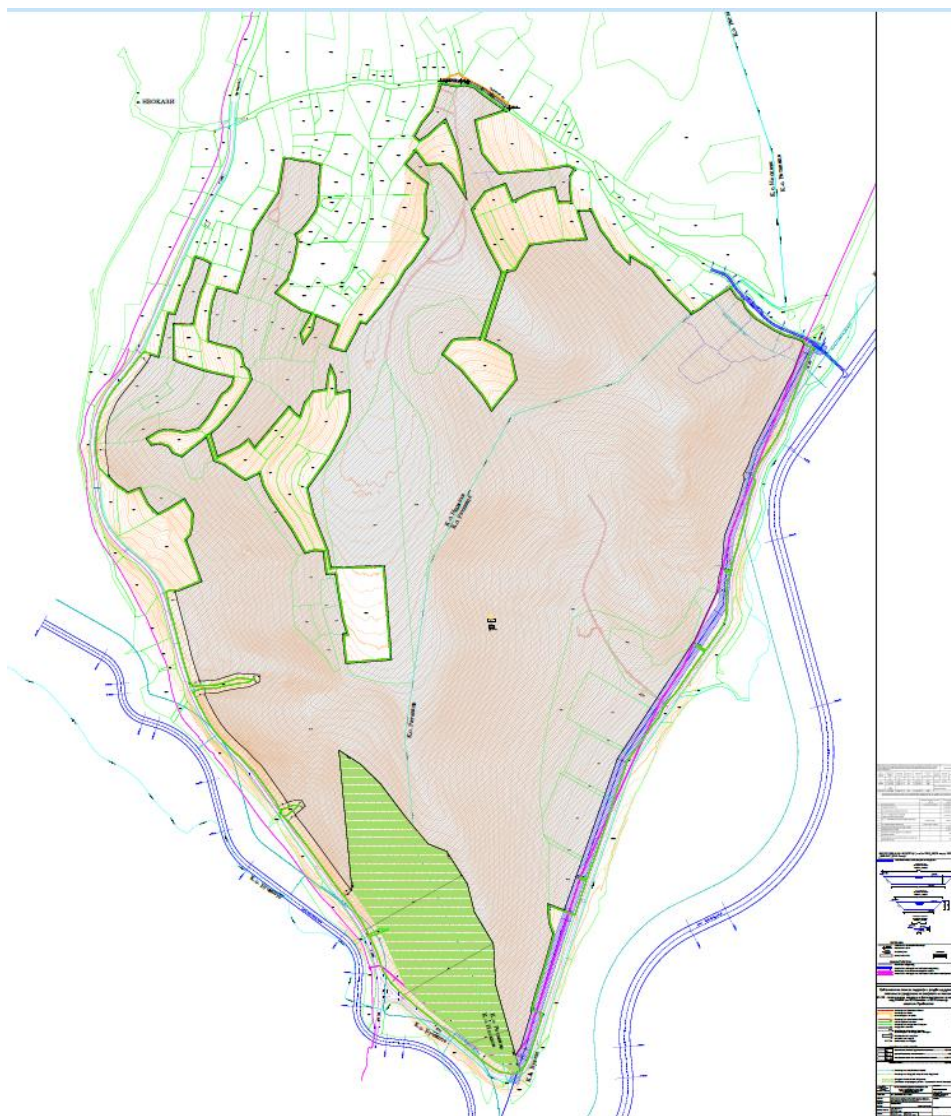
2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Планскиот опфат се наоѓа во општина Пробиштип во КО Неокази и КО Ратавица, јужно од градот Пробиштип. Пристап до него е од северната страна од некатегоризиран пат КП 887, КО Неокази (јавен пат). Надморска висина во граници на планскиот опфат е од 396 до 551мнв. Површина на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип е 1 535 602м².

Граници на проектниот опфат е:

- исток: КП 874, КО Ратавица, и регионален пат Р2232,
- југ: делови од КП 122, КО Неокази и дел од 1933 КО Ратавица,
- запад: дел од КП 797 КП 817, 825, 823, 833, 861 и делови од 863, КО Неокази
- север: КП 863, КО Ратавица и КП 758, делови од 759, 763,764, 756, 755, 754, 706, 751 и 722.

Слика 7. Графички приказ за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ

Неизградено земјиште (НЗ) 152,91 ха (100%)

Плански опфат 153,56 ха (100%)

Намена на земјиште на ниво на плански опфат (планска документација):

Инфраструктура (Е) 153,56 ха (100%)

Е1 - сообраќајни, линиски и др. инфраструктури 0,21 ха (0%)

Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани 152,91 ха (100%)

Во граници на планскиот опфат планирана е една градежна парцела со основна класа на намена:

- E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани.
- Комплементарна намена:
- E1.8 - трансформаторска станица
 - E1.4 - хидротехничка инфраструктура (регулација на водотек)
 - Внатрешен сообраќај и инфраструктура
 - Објект за вработени, магацин

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица – општина Пробиштип							Планска документација		
број на градежна парцела	површина на градежна парцела	површина под градба	процент на изграденост	површина по етажи	коэффициент на искористеност	основна класа на намена	Височина на градба	катност	паркинг места
	м ²	м ²	%	м ²	k		м ¹		бр.
1.1	1 533 472	1 226 777	80	1 226 777	0,80	E1.13	12.00	П	4
вкупно	1 533 472	1 226 777	80	1 226 777	0,80				
	2 130					E1.1 сообраќајни патни инфраструктури			
СЕ ВКУПНО	1 535 602	1 226 777	80	1 226 777	0,80				

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА НУМЕРИЧКИ ВРЕДНОСТИ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ			
		Документациона основа (2023)	Планска документација (2023-2033)
1	ПЛАНСКИ ОПФАТ	1 535 602 м ² (100%)	1 535 602 м ² (100%)
2	Е-ИНФРАСТРУКТУРА		1 535 602 м ² (100%)
3	E1-КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА		1 535 602 м ² (100%)
3.1	E1.13 – површински соларни и фотоволтаични центри		1 533 472 м ² (100%)
3.2	E1.1 – сообраќајни патни инфраструктури	6527м ² (0%)	2130 м ² (0%)
5	НЗ- НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЛИШТЕ	1 529 0755м ² (100%)	/
6	ПОВРШИНА НА ЗЕМЛИШТЕ ПОД ГРАДБА	/	1 226 777 м ²
7	ПОВРШИНА ПО ЕТАЖИ	/	1 226 777 м ²
8	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДНОСТ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ	/	80%
9	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ	/	0,80

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

Планскиот опфат се наоѓа јужно од град Пробиштип. Пристап до него е од северната страна од пристапен некатегоризиран пат. Пристапниот пат планиран со оваа документација, наменет е за пристап на моторните возила до градежната парцела и пристап до обработливи површини кои го тангираат планскиот опфат. Паркирањето на моторните возила се предвидува да се решава во градежната парцела.

Во овој плански опфат постои челичен цевковод ДН 850 кој е наменет за водоснабдување на Штип и Свети Николе и се планира заштитен коридор од 10м лево и десно од оската на цевководот. Во заштитниот коридор не се дозволува градба на објекти.

На предметниот плански опфат АД ЕСМ не располага со било какви податоци и информации.

За постојниот телекомуникациски кабел се планира заштитен коридор 1м лево и десно од осовината на кабелот. Во заштитниот коридор не се дозволува градба на објекти.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Општината Пробиштип, се наоѓа во североисточниот дел од Република Македонија, во во средиштето на познатата Кратовско-Злетовска област, поточно во подножјето на Осоговските планини и околу течението на Злетовска река. Општината се простира на површина од 325.57 км².

На север, општинта Пробиштип се граничи со Кратовската општина, на запад со општината Свети Николе, на југ со општините Штип и Карбинци, а на исток со општините Кочани и Чешиново-Облешево.

Слика 2. Местоположба на општина Пробиштип во Република Македонија

Административниот центар Пробиштип од градот Кратово е одалечен околу 18 км, а од градовите Штип и Кочани 37 км односно 42 км.

Од железничката станица „Ванчо Праќе“ градот Пробиштип е одалечен приближно околу 20 км. Во минатото низ територијата на општината Пробиштип воделе повеќе каравански патишта кои ја поврзувале долината на Брегалница (преку превалите Жгуру, Долни и Горни Печеници) со Кратово и Кустендил (Република Бугарија). Низ село Горно Барбарево водел таканаречениот Велешки пат, а низ територијата на општината водел и т.н. Скопски пат (од Скопје низ Овче Поле и селото Куково водел пат за Кочани).

Општината Пробиштип има мошне поволна географска положба во однос на сообраќајната поврзаност со останатите населени места од регионот, бидејќи лежи помеѓу две многу важни сообраќајни артерии, Брегалничката преку која се поврзуваат со градовите Кочани, Штип, Велес, Скопје и Криворечката од која еден крак поминува преку градовите Кратово,

Куманово и Скопје, а вториот крак преку градовите Кратово, Крива Паланка и Република Бугарија.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Сообраќајното поврзување на општина Пробиштип со поголемите општински центри и региони се остварува преку регионалниот Р - 206 кој ги поврзува двата магистрални патишта М - 5 и М - 2.

Локалниот и градскиот превоз во општината се одвива преку организиран автобуски превоз.

Автобуската станица лоцирана во градот Пробиштип опфаќа површина од 0,37 ха, а изградениот објект од 870 м², капацитетот на објектот е 7 перони.

Паркирањето во градот Пробиштип решено е во рамките на самите сообраќајници, постојат 20 паркинзи вклучително и 4.140 м² површина за паркирање во централно градско подрачје, Ленинов плоштад и сообраќајниците. Но, сепак во градот се чувствува недостаток од места за паркирање.

Сообраќајната комуникација со Злетово, обезбедена е со асфалтиран пат Р - 211 (влез и излез). Постои и автобуска станица со површина од 150 м². Во однос на квалитетот на патот, асфалтираните улици зафаќаат површина од 4.680 м, а земјениот пат 2.250 м.

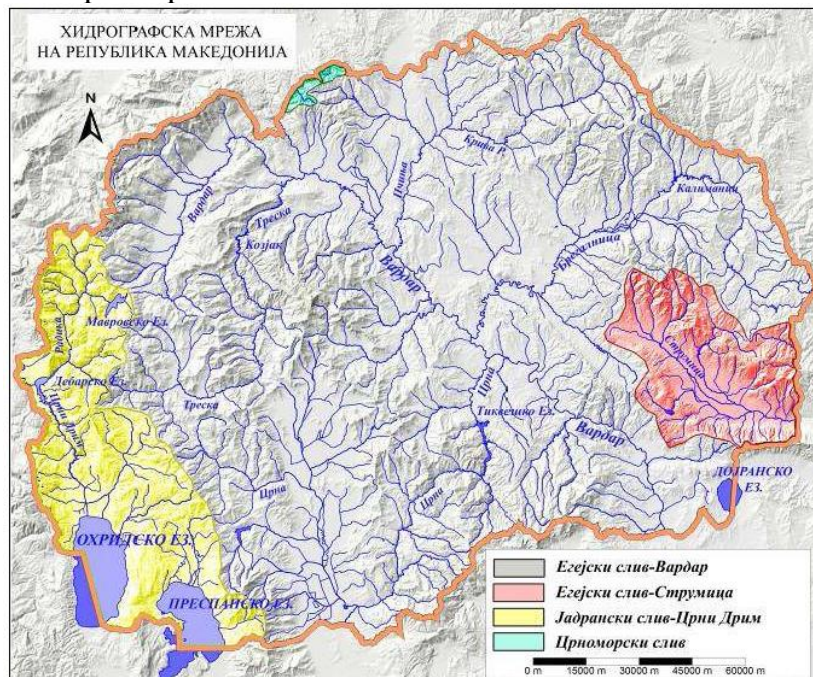
4.1.2 Хидротехничка структура

Посторот на кој се предвидува изградба на СПА центарот (спортско рекреативен и бањски центар), КО Злетово и дел од КО Древено, општина Пробиштип припаѓа на водостопанското подрачје (ВП) „Средна и Долна Брегалница“ кое го опфаќа сливот на средниот и долниот тек на реката Брегалница, од браната „Калиманци“ до вливот од реката Вардар. На оваа ВП припаѓаат реките: Оризарска, Злетовска, Свети Николска, Осојница, Зрновка, Козјачка и Лакавица.

ВП „Средна и Долна Брегалница“ спаѓа во подрачја посиромашни со вода. Специфично истекување за река Брегалница мерено кај водомерниот профил Берово изнесува од 11,8 л/сек/км², а кај водомерниот профил Штип 4,1 л/сек/км². (За споредба - за сливот на река Радика $q = 26,2$ л/сек/км², за река Треска $q = 12,9$ л/сек/км²).

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода, но подземните води да се користат потполно откако ќе се проучат нивните аквифери. Динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради кое би дошло до пореметување на нивниот режим.

Како посебен вид на подземни води се издвоени наоѓалиштата со термални, термоминерални и минерални води од кои во регионот на В.П. „Средна и Долна Брегалница“ со значаен квалитет и капацитет се забележани на просторот Истибања - Кочани - Штип.

Слика 3. Водостопанска инфраструктура (Извор: Просторен План на РМ)

4.1.3 Економски основи

Концептот на планиран стопански развој утврден со Просторниот план на Република Македонија ќе се реализира со изработка на просторни и урбанистички планови од регионално и локално ниво кои ќе се темелат на основните услови и претпоставки за остварување на целите и определбите поставени во областа на развојот и разместеноста на стопанските дејности.

Стопанството на Републиката, а следователно и стопанството на поделните општини, со оглед на ограничената сопствена акумулација и потребата за поинтензивен стопански развој и менување на неповолната стопанска структура и натаму ќе биде упатено на користење на дополнителна акумулација од странство.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно треба да се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Основната стратегија во организацијата и користењето на просторот, во смисла на поддршка на развојот на стопанството, ја сочинуваат такви решенија во просторот кои овозможуваат: поголема атрактивност на просторот; заштита на природните и создадените ресурси и богатства; сообраќајно, информатичко и управувачко поврзување; развој на информациона систем за просторот и животната средина; локациона флексибилност во донесување на инвестиционите одлуки.

Основа на идниот развој и разместеност на стопанските активности во просторот на Република Македонија се дефинираните цели на економскиот развој *Националната стратегија на економскиот развој*, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот и поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и пропорционална просторна организација на стопанството. Објективно, идниот развој треба да се насочи кон: производство наменето за извоз; технолошко осовременување на капацитетите; инвестициони проекти претежно со трудоинтензивни карактеристики поради обемената понуда на релативно евтината работна сила; инвестирање во мрежата на локалната и регионалната инфраструктура.

Разместувањето на стопанските дејности, според објективните фактори се врши на два начина: спонтано, со избор на локацијана одделни фирми, претпријатија, капацитети, погони, според одлуките одделните сопственици или менаџери и програмирано, со изградба според предвидувањата и одлуките на општодржавните органи или на органите во локалната самоуправа.

Двете методи заедно ја изразуваат просторната организација на стопанството. Со овие две методи на одлучување, просторната организација се остварува, со текот на времето, како дисперзија во просторот и како концентрација на стопанството на одделни места.

Со Просторниот план на Р. Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантни за анализираниот простор за стопанската зона е т.н. развојна оска Север-Југ која минува по средината на територијата на земјата. Таа го следи Скопје на југ течението на реката Вардар. Формирана е историски во текот на целиот XX век, па и порано, а на југ, преку границата стигнува до Солун. По Првата Светска војна таа продолжи и на север, па се спои со оската по течението на реката Морава. Денес, на територијата на земјата ги поврзува градовите: Куманово - Скопје - Велес - Неготино (и Кавадарци) - Демир Капија - Валандово - Гевгелија. На север од Скопје има и еден крак до Приштина. Какви промени и да се случат, во наредните децении оваа оска ќе остане главна.

Сите оски кои се зацртани со Просторниот план на Државата ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградба на далекуводи, гасоводи и т.н.

Значаен импулс во развојот и напредокот на националната економија обезбедуваат можните форми на специфичните стопански просторни иновации базирани врз стратешките цели кои што треба да се постигнат со нивната промоција.

4.1.4 Климатски и микроклиматски карактеристики

Во поглед на климата, областа се наоѓа во јужниот дел на северниот умерен појас, меѓу подрачја во кои се чувствуваат влијанијата на медитеранска клима (Кочанска котлина и Овче Поле) и Осоговскиот масив каде владее изразито планинска клима. Ваквата географска положба условила климата

во ова подрачје да се карактеризира со елементи на умерено континентална, изменето-средоземна и планинска клима.

Со оглед на релјефот во оваа област можат да се издвојат два климатски реони:

1. Реон на умерена клима, со елементи на изменето средоземна клима и
2. Реон на планинска клима.

Првиот реон го опфаќа подрачјето на Злетовската област јужно од Злетово, односно Злетовското Поле. Со долината на Злетовска река ова поле е отворено на медитеранските влијанија.

Вториот климатски регион го опфаќа подрачјето што се шири на север од Злетово се до највисоките врвови на областа. Како планинско подрачје се одликува со свежо лето, ладна пролет и есен, а студена и снежна зима.

Средната годишна температура на воздухот изнесува околу 13°C, додека средната температура во зимските месеци се движи од 1 до 3°C, а во летните месеци од 21 до 25°C.

Количеството на годишните врнежи изнесува околу 600-650 мм. Пролета е умерено топла и помалку дождовна од зимата. Летото е многу топло и суво, а поради планинската клима квечерината и утрата се свежи. Есента е долга, умерено топла и прилично дождовна.

Вегетациониот период е доста долг и трае речиси 10 месеци, со вакви климатски особености преставува подрачје погодно за одгледување на земјоделски култури на само од умерената, туку и од субтропската климатска зона.

4.1.5 Енергетски извори и енергетска структура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Република Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значаен фактор за натамошниот развој. Електро енергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да претставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Македонија досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Аминео), Косово (Косово-Б) и Бугарија (Црвена Могила), а во план е градбата на водови кон Србија и Албанија. Во овој регион минува 400 kV водот Штип-Црвена Могила.

4.1.6 Геолошки и релјефни карактеристики

Според географските карактеристики, општината Пробиштип се наоѓа во подножјето на Осоговските планини. Теренот на општината е претежно планински. Составен е од кристалести шкрилци и изобилува со поголем број

на извори. Во споредба со планинското подрачје, останатите делови на теренот поради еруптивниот состав на почвата и помалото количество на врнежи, се доста безводни.

Во двата основни реони, значителни се разликите по количината на растреситиот материјал и според видовите на почвата. Најниските делови од полското подрачје во најголем дел се покриени со дебели пластови на глина црвеница, смолница и други видови почва формирани од така наречените неогени езера. Овие видови почва се богати со органски минерални состојки и спаѓаат во редот на значително плодни почви. Во подрачјето значително се распространети и алувијалните и делувијалните почви, како и засолените земјишта.

Во планинскиот дел, почвените состојби се карактеризираат со тенки пластови на растресит материјал на површините на планинските вериги и нивните ораници. Во деловите на подрачјето со почвена подлога од вулкански материјал се наоѓаат бели и сиви песокливи почви, чија општа плодност е незначителна, но на кои мошне успешно се одгледува виновата лоза.

Во непосредна близина се наоѓа и спортско рекреативниот центар Пониква со надморска височина од 1670 метри.

4.1.7 Сеизмички карактеристики

Според сеизмолошките карактеристики територијата на општина Пробиштип се карактеризира со висок сеизмички интензитет и припаѓа во сеизмички опасни зони. Според досегашните набљудувани интензитети, регистрирана е максимална јачина на земјотресите од VIII ° по МСЦ.

4.1.8 Население

Според податоците од пописот на население во 1971 година, во општината Пробиштип живееле 15.128 жители, со следната полова структура: машко население 7.831 и женско население 7.297.

Ваквиот сооднос на поголем број на машко население е речиси постојан во последните години, одделно од 1953 до 1971 година и во период од 1971 до 2002 година.

Во истиот период се јавува зголемување на бројот на домаќинствата, кој во 1971 година изнесува 3.778, со просечен број на членови 4 до 5 луѓе по домаќинство. Со Пописот од 1971 година, според дејноста на членовите на семејството, најбројни биле домаќинствата од групата на неземјоделски (57,2%), земјоделски семејства (24,4%) и во групата мешовите домаќинства, процентот изнесувал 18,4%.

Според Пописот на населението од 1994 година, во општината Пробиштип живееле 16.650 жители, од кои според националниот состав 16.424 (98,8%) се Македонци.

Според површината која ја зафаќала општината Пробиштип (329 км²) и бројот на населението, густината на населението во општината Пробиштип изнесувала 52,4 жители/км².

Вкупниот број на посебни (неколективни) домаќинства изнесувал 5.162, а бројот на станите 6.165.

Вкупната обработлива земјоделска површина, во споменатиот Попис, изнесувала 3.089 хектари, а бројот на индивидуалните земјоделски стопанства изнесувал 2.289 хектари, овоштарниците 58 хектари, лозјата 200 хектари и ливадите 542 хектари.

Според Пописот од 2002 година, во општината Пробиштип живеат вкупно 16.193 жители, од кои 8.248 се мажи и 7.945 се жени.

Според националниот состав 98,67% од вкупното население се Македонци. Во однос на податоците од Пописот на населението од 1994 година, овој сооднос не е значително променет, за разлика од вкупното население кое живее на територијата на општината. Имено во 2002 година бележиме мал тренд на намалување на бројноста на населението во однос на 1994 година.

Табела бр. 2: Пораст на населението (2002/1994 година)

Населено место	Вкупно население		Промена (пораст) на населението		Стапки на пораст на населението	Природен прираст	Миграционно салдо	Густина на населеност		Концентра-ција на населението (Македонија = 100.0)	
	1994	2002	Број	%	1994-2002	1994-2002	1994-2002	1994	2002	1994	2002
Вкупно	16650	16193	1994-2002 -457	1994-2002 -2.74	-0.35	57	-514	52.4	50.9	0.86	0.80
Злетово	3687	3428	-259	-7.02	-0.91	-9	-250	30.7	28.6	0.19	0.17
Пробиштип	12963	12765	-198	-1.53	-0.19	66	-264	65.5	64.5	0.67	0.63

Според Пописот од 2002 година, во општина Пробиштип регистрирани се 5.104 домаќинства и 7.377 живеалишта (станови).

Според површината која ја зафаќа општината Пробиштип (325,56 км²) и бројот на населението, густината на населението во општина Пробиштип во периодот на последниот спроведен Попис на населението (2002 година) изнесува 50,9 жители/км².

Врз основа на податоците од спроведениот Попис на земјоделството од 2007 година, вкупната обработлива земјоделска површина на територијата на општина Пробиштип изнесува 3.462,12 хектари и во однос на Пописот на земјоделството од 1994 година е зголемена за 373,12 хектари. Тренд на зголемување на обработливите површини во 2007 година бележиме и во делот на обработливата површина која отпаѓа на ниви и бавчи (2.451,10 хектари) и овоштарници (64,61 хектари), додека пак површините кои се засадени со лозови насади и ливадите бележат тренд на намалување во однос на податоците од 1994 година.

Мошне значајни категории во демографската и економската структура на населението се работната сила и економски активното население (презентирани во табелата).

Табела бр. 3: Работна сила на возраст од 15 год. и повеќе и стапка на невработеност во општината Пробиштип

Локација	Вкупно население	Работна сила	Вработени	Невработени	Стапка на Невработеност	Стапка на Вработеност
Општина Пробиштип	16.193	6.428	4.256	2.172	34%	66%

Извор: Државен завод за статистика, Попис на населението 2002 година

Од презентираниите податоци можеме да констатираме дека стапката на невработеност во општината изнесува 34% што е за 0,2% повисока од стапката на невработеност на територија на Република Македонија.

Табела бр. 4: Преглед на евидентирани невработени лица во 2008 година

Р. бр.	Агенција за вработување	Вкупно	Место на живеење			Прв пат евидентирани невработени лица			
			Град	Село		Се	Жени	Од стечај	Тех. Вишок
				До 15 км	Над 15 км				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Пробиштип	3.085	2.603	482	0	57	32	0	2

Извор: Општина Пробиштип

Врз основа на податоците од Агенцијата за вработување, во 2008 година на територијата на општината Пробиштип биле регистрирани вкупно 3.085 невработени лица што е за 913 лица повеќе во однос на податоците од 2002 година.

Табела бр. 5: Преглед на евидентирани невработени лица според старосна структура

Р. бр.	Агенција за вработување	до 30 год.		30-40 год.		40-50 год.		над 50 год.		Вкупно	
		се	жени	се	жени	се	жени	се	жени	се	жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Пробиштип	810	391	594	344	827	394	854	342	3085	1471

Извор: Општина Пробиштип

Во однос на старосната структура на невработените лица, најголем процент на невработени лица (28%) се на возраст над 50 години, а потоа следат лицата на возраст од 40 до 50 години.

4.1.9 Природно наследство

Општината Пробиштип располага со значителен број на природни ресурси кои преставуваат база за понатамошен развој на општината.

Терцијалните вулкански активности во општина Пробиштип создале големи рудни богатства. На овој простор се наоѓаат наоѓалиштата на олово - цинкови руди, чии резерви се над 10.000.000 тони (испитан дел), но се проценува дека резервите се далеку поголеми, бидејќи голем број од територијата каде се наоѓаат овие руди се уште не е доволно истражена.

Во делот на неметали, во реонот на с. Плешенци, с. Кундино и Црн Врв има големи количини на кварцити.

Во реонот на градот Пробиштип, с. Плешени и с. Стрмош се наоѓа голема количина на опализиран туф, кој се експлоатира. Се проценува дека резервите на туф и кварцит се над 7.000.000 тони.

Општината располага и со огромна количина на даците и андезити, кои сеуште не се истражени, и се многу интересни за градежништвото.

Карактеристично за градот Пробиштип, с. Плешенци и с. Горни Стубол е тоа што постојат големи количини на битуменозни шкрилци.

Наоѓалишта со јаглен има во непосредна близина на Пробиштип. Јагленот се наоѓа во миоценски седименти и во неколку слоеви одвоени со јалови прослојци. Словите се со мала моќност и ограничена количина, но сепак предизвикуваат голем интерес.

Лежиштето на битуменозни шкрилци се наоѓа во непосредна близина на с. Плешенци, на одалеченост од 5 км од градот Пробиштип, поврзано со алсфалтен пат.

Малиот обем на изведените истражни работи не даваат можност за пресметка на повисоки категории на рудни резерви.

Опис	Од површината	Од дупнатина
Пепел	75.79%	77.36%
Влага	6.46%	8.48%
Лепливи материји	11.54%	8.49%
C – слободен	0.70%	0.60%
C – врзан	0.22%	0.24%
C – фикс	6.21%	4.64%
Долна калорична вредност	5,1 J	4003 J
Горна калорична вредност	5,6 J	4,44 J

Извор: Општина Пробиштип

Ако земеме дека битуменозните шкрилци се откриени на површина од 4.000.000 м², со просечна моќност од 50 м, резервите се ценат на 200.000.000 м³, за да се потврдат овие резерви потребни се детални рударско - геолошки испитувања.

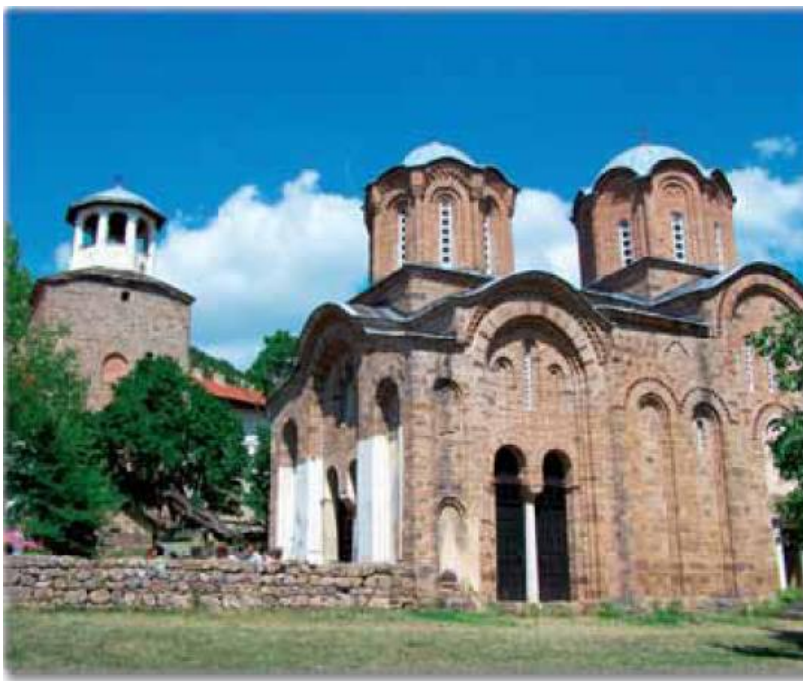
Покрај рудни богатства, подрачјето на општината Пробиштип располага со вкупна ловна површина од 31.122 ха од која 28.202 ха е ловно продуктивна, а 2.920 ха ловно непродуктивна површина. Истата е поделена на четири ловишта.

4.1.10 Културно - историско наследство

Во рамките на општината Пробиштип постојат четири заштитени споменици на културата:

- Манастирот Св. Гаврил Лесновски (Црквата, конаците и црковниот инвентар - ц.р. 438) во Лесново;
- Црквата Успетие Богородичино (ц.р. 439) во Злетово;
- Црквата Св. Трифун - Пирог (ц.р. 475) во Злетово (денес е во урнатини);
- Стара трошна кука во Злетово - Сопственост на Кире Алексов. Потекнува од времето на Турското владеење со територијата на Македонија.

До 1985 година во неа живеело семејството во чија сопственост е објектот. По повлекувањето на турците од територијата на Македонија, куќата била прогласена за општински објект во кој била сместена општинската власт, а во времето на колективот амбар за жито. Куќата е заштитена со Закон, меѓутоа за жал се наоѓа во лоша состојба, бидејќи до сега ништо не е превземено околу прашањето за нејзино санирање.

Слика 4. Манастир Св. Гаврил Лесновски

Во процесот на изградба на фотоволтаичната централа чии плански опфат од Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица е во непосредна близина на археолошкиот локалитет „Старо Село/Страна,, и на сеуште неутврдена намена на м.в. Ќшла се наложува задолжително присуство на овластен археолог-конзерватор од НУ Национален конзерваторски Центар, кој ќе врши археолошки конзерваторски надзор при изведување на земјените работи односно откоп за поставување на предметните објекти, како на поставување на металните носачи, така и за поставување на струјните кабли.

Пред отпочнување на градежни и/или замјани работи, Изведувачот е должен да ја извести надлежната институција односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје и да овозможи присуство на стручен кадар кој ќе врши стручен археолошки надзор на земјените работи.

Слика 5. Културно наследство во Република Македонија

4.1.11 Индустија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува клучен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупното стопанство и модернизација на другите области од стопанскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешното спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на производните индустриски дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминира позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Во областа на индустријата, во периодот по осамостојувањето на земјата, настанаа важни промени во поглед на сопственоста, организираноста на работите и реструктурирањето на производството што се од особено значење за поефикасното стопанисување и зголемување на производството.

Врз основа на сознанијата и определбите на националната стратегија за економски развој на Република Македонија (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко реконструктирање, извозна ориентација на водечките фактори и гранки; пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на

штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и/или малоотпадни (безотпадни) технологии; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на оделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализираниот развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор.

Врз овие основи, во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Согласно определбите на Просторниот план на Р. Македонија изградбата и функционирањето на преработувачките капацитети треба да бидат поставени врз принципите за заштита на животната средина и истовремено рационално користење на земјиштето.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупното стопанство има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на *одржлив развој*, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна локација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошката заштита.

Експлоатацијата на рудните наоѓалишта на метали и нематали е водечка стопанска дејност (рудник за производство на олово и цинк „Индоминерали и метали“ и рудник за производство на опализиран туф „Стрмош АД“). Како резултат на долгогодишната експлоатација на рудното богатство создадена е јаловишна депонија, чиј што експлоатационен период е завршен. Последица од ова историско жариште, за сите медиуми на животната средина се исклучително големи. Влијанието врз животната средина од јаловишната депонија е разгледувано за секој медиум посебно.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Воздух

Согласно Директивите на Европската Унија, загадувањето е непосредно или посредно внесување, како резултат на човековите дејствија, на материи, вибрации, топлина или бучава во воздухот, водата или во почвата, кои што можат да бидат штетни по човековото здравје или по квалитетот на животната средина, од кои што може да произлезе штета по материјалниот имот или кои што ги нарушуваат или влијаат врз природните убавини и другите легитимни начини на користење на животната средина.

Квалитетот на воздухот е еден од поважните чинители на кои треба да се внимава при планирање на просторот заради спречување на деградација на истиот со имплементација на планскиот документ.

Поголема група на полутанти во амбиенталниот воздух се емитираат преку системот за одведување на отпадни гасови од сообраќајните средства како: CO, VOC (волатилни органски соединенија), NO₂, TSP (вкупни суспендирани честички), SO₂, CO₂, оловни соединенија. Тоа настанува преку согорување на фосилните горива во моторите и VOC емисиите заедно со испарување на горивата во сообраќајните средства.

Емисијата на CO, VOC и TPS се последица од некомплетно согорување на горивата, а исто така и како последица на променливата оптовареност и условите на возење. Тие зависат од начинот на возење, типот на моторот, големината и состојбата на моторот.

Високата внатрешна температура во моторите при согорување на горивото е причина за формирање на NO₂ емисијата и CO₂ и оловото се последица на присуството на сулфурни и/или оловни соединенија во моторните горива.

Се смета дека во издувните гасови на возилата има дури 180 органски компоненти како штетни материи чија концентрација е најголема на места со зголемен број на возила и работа на моторите во место или запирање, кога емисијата на токсични материи во однос на брзината на движење од 70 км/ч е поголема за 2,5 пати. Според истражувањата во овој домен, се смета дека на 1000 литри согорен бензин во моторните возила, во атмосферата емитира 98 кг јаглен моноксид, 6-8 азотни оксиди, 4-5 кг сулфурни соединенија и 0,5 кг олово.

Емисионите фактори на загадувачки материи се претставени во следната табела:

Соединение	Бензиски мотори	Дизел мотори
Сулфур диоксид	0,4	4,5
Азотни оксиди	20	90
Органски волатили	40	110
Вкупни суспендирани честички	3	15
Јагленороден моноксид	220	90
Олово	0,45	0

Влијанието на токсичните гасови може да остави последици на луѓето кои се директно и долговремено изложени на истите и тоа преку нивното

директно дејство (вдишување) и индиректно. Чадот, на пример, дејствува претежно на дишните органи, на кожата и слично, а јаглеродните оксиди делуваат како силни отрови и антиоксиданти.

Максимално дозволени количини на штетни материи според законската регулатива треба да се движат во следните граници:

Компоненти	Емисионо количество МКД (г/х)	Емисиони концентрации МКД (мг/м ³)
олово	25	5
азотни оксиди	5000	500-800
јаглеводороди	/	500
формалдехид	100	20
цврсти честички	/	130
јаглен моноксид	/	650
јаглен диоксид	/	2,5

Слика 6 Максимално дозволени граници на штетни материи

Нарушувањето на квалитетот на воздухот во општината главно се должи на влијанието на: населението, сообраќајот и индустријата. Општо, состојбата со квалитетот на воздухот, особено во градот Пробиштип, не е на задоволително ниво. Најголема закана е незаштитена јаловишна депонија, односно загадувањето што го врши при силни ветрови со силициумова прашина. Општината не е дел од државната мрежа за следење на состојбите со квалитетот на воздухот.

Вода

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

Сливното подрачје река Злетовица зафаќа 32,57 ха. Хидролошките параметри и состојбата со квалитетот на површинската вода редовно се следат од страна на Управата за хидрометеоролошки работи.

Река Коритница исто така е загадена со тешки метали кои се излеваат од рударските окна на рудникот за олово и цинк „Индоминерали и метали“.

Долните токови на реката Злетовица се загадени со високи концентрации на кадмиум, бакар, олово, цинк и манган.

Отпад

Комунален отпад претставува секаков вид на отпад што се продуцира од домаќинствата, јавните и економските установи и претпријатија и институциите на една урбана средина. Отпадот што се продуцира од индустријата, земјоделието и рударството, како и патогените остатоци од изумрени животни не спаѓаат во овој вид на отпад.

Во минатото, отпадот што го создавал човекот од задоволувањето на своите животни потреби бил во количини и облик што природата била способна сама да го разгради до облик на изворна материја, со што се воспоставила рамнотежа помеѓу човекот и неговата околина. Меѓутоа, во поново време на интензивен индустриско технолошки развој од една страна и демографската експлозија и преголема густина во населеност од друга, сведоци сме на суперпродукција на цврст отпад во количини и облик кој природата неможе самостојно да го разгради со што се нарушува рамнотежата помеѓу човекот и неговата животна околина. Цврстиот отпад се повеќе ги освојува земјените површини, ја загадува почвата, воздухот и површинските и подземните води.

Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад се врши со специјални возила за таа цел. Јавното комунално претпријатие Никола Карев врши услуга на собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот отпад на територија на општина Пробиштип. Депонирањето на комуналниот отпад и други видови на неопасен отпад се врши во локалната депонија Озрен, која е оддалечена на 3,3 км од градот Пробиштип.

Бучава

Една од негативните последици на техничко-технолошкиот развој е бучавата. Нејзиното влијание е присутно во сите сфери на човековото живеење и се повеќе претставува проблем на кој треба да му се обрне целосно внимание. Најчеста причина за појава на штетна бучава, т.е. бучава над максимално дозволено ниво (МДН) се сообраќајните средства и производните и услужните машини и алати. Исто така, се почести се случаите на енормно гласна музика од рестораните и кафулињата кое воопшто не се санкционира од страна на надлежните органи.

Со зголемување на бројот на населението и пренаселеноста на градовите, брзото темпо на индустрискиот развој, модернизацијата и автоматизацијата на животните услови, луѓето од ден на ден се повеќе се судруваат со проблемот на бучавата. Кога зборуваме за бучава во градот се мисли на т.н. еколошка бучава, односно комунална бучава. Еколошка бучава е бучава која ја реципираат луѓето надвор од домаќинствата и работните места.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај,
- Производни и деловни процеси,
- Бучава од ентериерно потекло (станбени згради, трговско деловни центри и сл.),
- Бучава од угостителски објекти.

Предел

На предметната локација, опфатена со планската документација се среќава бреговит рурален предел со меѓи. Поради релативно малата површина која ја зафаќа во Брегалничкиот регион, овој предел може да се издвои и како варијанта на бреговитиот рурален предел, со кој имаат слично природни карактеристики. Подрачја кои можат да се окарактеризираат како рурален предел со меѓи се атарите на селата во бреговидните подножја на планината Серта (с. Селце, Пухче, Лесковица, Суво Грло) и западниот дел на осогово (с. Кундино, Марчево, Древенци, Трипатинци, Лепопелци и Врбица). Земјоделските активности кај овој тип на предел се помалку интензивни па така и меѓите од природна вегетација се задржани.

Руралниот карактер на пределот го дава целосната доминација на класите "хетерогено земјоделство", "земјоделско земјиште со површини под природна вегетација", "суви брдски пасишта" и "пасишта со грмушки", додека специфичноста на пределот, во споредба со бреговитиот рурален предел, ја даваат меѓите од дрвја помеѓу малите парцели и малите шумички. Друга специфичност во однос на бреговитиот рурален предел е речиси целосното отсуство на класата "интензивно обработувано земјиште".

Од структурен аспект, овој предел се карактеризира со матрикс претставен од обработливи површини - ниви и полиња низ кои се расгрлани населби, а петната се претставени со субмедитерански благуна-габерови шумички. Меѓната вегетација во овој тип предел е најчесто претставена со рудерална вегетација и посадени широколисни дрвја како и остатоци со природната вегетација и има функција на коридор.

Пределот поседува особено висока естетска вредност заради зачуваниот рурален изглед. Тоа е значаен предел за развој на некои алтернативни форми на туризам како што е селскиот туризам. Присуството на големи површини со грмушки е поволна карактеристика за зачувување на биодиверзитетот, но укажува на интензивен процес на напуштање на земјоделските активности што може да доведе до деградирање на руралниот карактер на пределот.

Слика 7. Бреговит рурален предел со меѓи околу проектната локација

Биолошка разновидност

На анализираната локација на планскиот опфат се среќаваат Деградирани благун-габерови шуми (*Quercus-Carpinetum orientalis macedonicum*. Rudski 39 apud.Ht.46). Ова живеалиште претставува остаток од добро развиени благун-габерови шуми. Има понизок процент на листопадни видови (*Carpinus orientalis*, *Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, и други), поради нивната преголема експлоатација во минатото, но и сегашноста, што ја изменило физиономијата на заедницата. Деградираните природни појаси претставени во овој биотоп, инвазивно ги населуваат *Paliurus spina-christi*, *Pyrus amygdaliformis*, *Prunus spinosa* итн. Доминантна растителна заедница што го претставува ова живеалиште е *Paliuretum submediterraneum* (Riz, prov.) со доминантен вид *Paliurus spina-christi*. Најважните растителни видови во оваа заедница се *Paliurus spina-christi*, *Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Juniperus oxycedrus* i *Pistacia terebinthus*. Слојот од растенија се состои од *Minuartia glomerata*, *Euphorbia myrsinites*, *Ajuga laxmanii*, *Tunica illyrica*, *Althea* sp. итн.

Видови на дрвја, како *Paliurus spina-christi*, *Juniperus oxycedrus* i *Pyrus amygdaliformis* овозможуваат развој на видови габи, како што се *Peniophora cinerea* на *Paliurus spina-christi*, *Peniophora junipericola* на *Juniperus oxycedrus* и *Peniophora incarnata*, *Laeticorticium polygonioides* на *Pyrus amygdaliformis*. Меѓу другите, некои типични видови за ливади, како што се *Bovista plumbea*, *Hygrocyphe conica*, *Marasmius oreades* и други се наоѓаат во ова живеалиште.

Влечуги и водоземци: Водоземците кои се наоѓаат во ова живеалиште се: саламандер (*Salamandra salamandra*), обичниот тритон (*Lissotriton vulgaris*), Жолтомешестата жаба, (*Bombina variegata*), Обичната жаба (*Bufo bufo*), Зелената жаба (*Pseudepidalea viridis*). Од влечуги се среќаваат: херманиевата желка (*Eurotestudo hermanni*), грчката желка (*Testudo graeca*), Зидниот гуштер (*Lacerta erhardii*), Зелениот гуштер (*Lacerta viridis*), Балканскиот зелен гуштер

(*Lacerta trilineata*), кратконог гуштер (*Ablepharus kitaibelii*), слепоок гуштер (*Anguis fragilis*), смок (*Zamenis longissimus*) и поскок (*Vipera ammodytes*).

Птици: Видови кои се среќаваат се: *Hippolais pallida*, *Sylvia dzr.*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Lanius senator*, *Passer hispaniolensis*, *Emberiza dzr.* и истите се типични за ридестите пасишта.

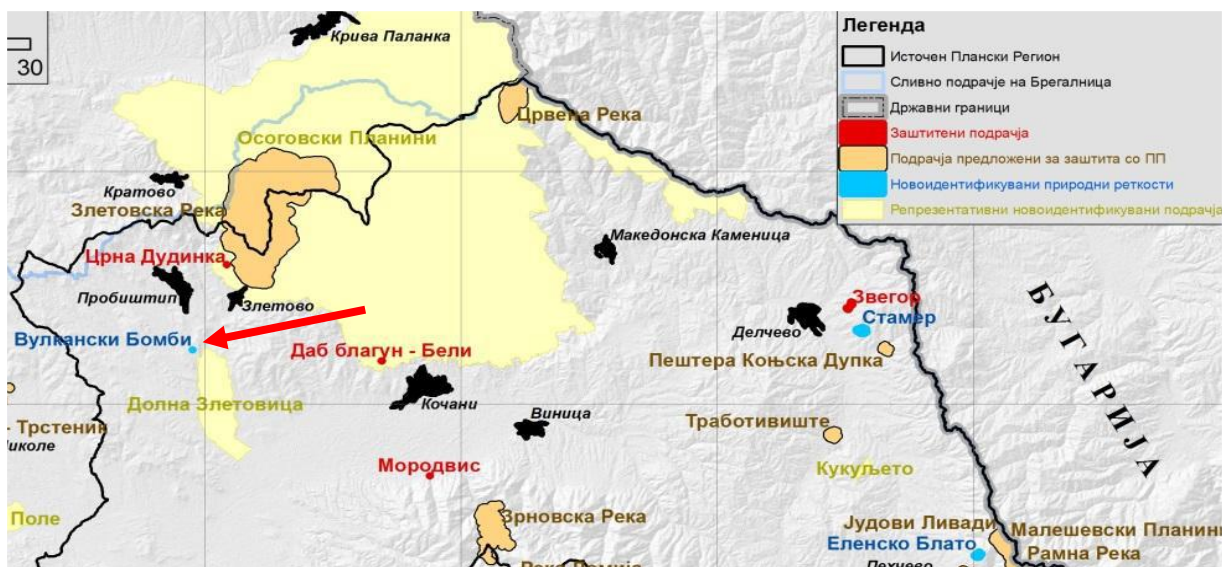
Цицачи: Најчестите видови во ова живеалиште се: еж (*Erinaceus concolor*), шарен твор (*Vormela peregusna*), волухарица (*Microtus guentheri*). Исто така, се очекува присуство на *Apodemus flavicolis*, *Apodemus agrarius*, *Rattus rattus*, *Mus macedonicus*, *Lepus europaeus*, *Canis lupus*, *Vulpes vulpes*, *Mustela nivalis*, *Meles meles*, *Felis sylvestris*, *Sus scrofa*, *Capreolus capreolus*.

Слика 8. Деградирана благун габерова заедница

Заштитени подрачја

Според просторно информативниот систем при МЖСПП и евиденцијата на природното наследство на РСМ и секторската студија за заштита на природното наследство, во границите на планскиот опфат се наоѓа новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби". Исто така, во јужните граници на планскиот опфат се граничи со новоидентификуваното подрачје заштитен предел "Долна Злетовица".

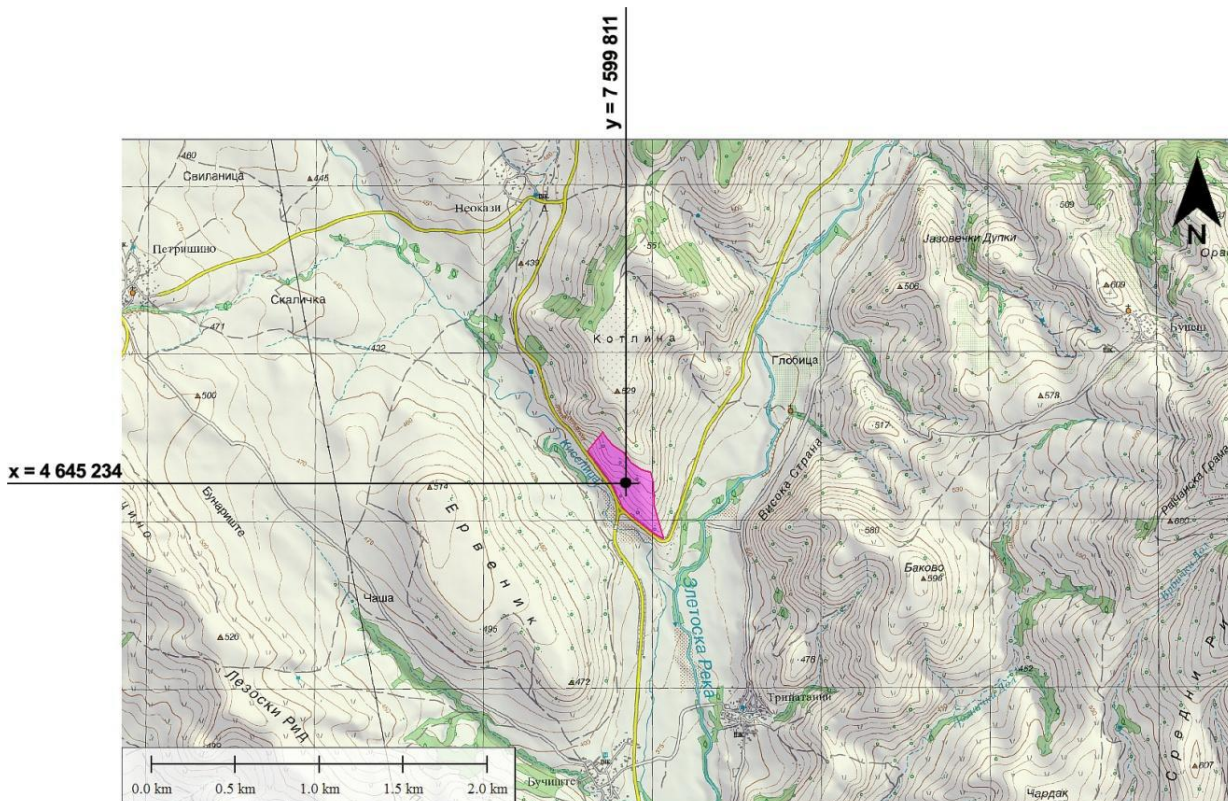

Слика 9. Приближен приказ на планскиот опфат во однос на предлог природна реткост "Вулкански бомби" и предлог заштитен предел "Долна Злетовица"

- Новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби"

Вулканските бомби како дел од Кратовско - злетовскиот вулканизам се регистрирани од левата долинска страна на реката Киселица (десна притока на Злетовска Река), односно долж самиот пат, на неговиот засек, од десната страна кога се оди кон Пробиштип. Географски и припаѓа на Општина Пробиштип. Локалитетот се наоѓа на надморска висина од 440 м.

Локалитетот има геоморфолошко значење. Подрачјето претставува класичен пример за појава на вулкански пирокластичен материјал, односно во конкретната ситуација појава на вулкански бомби. Вулканските бомби претставуваат парчиња лава исфрлени во вжестена или пластична состојба со пречник од 60 до 100 см. Вулканските бомби се исфрлени од некогашните вулкани во Кратовско - злетовската вулканска област од височина и до 1000 м, а се паднати во близина на вулканите не подалеку од 5 - 7 км.

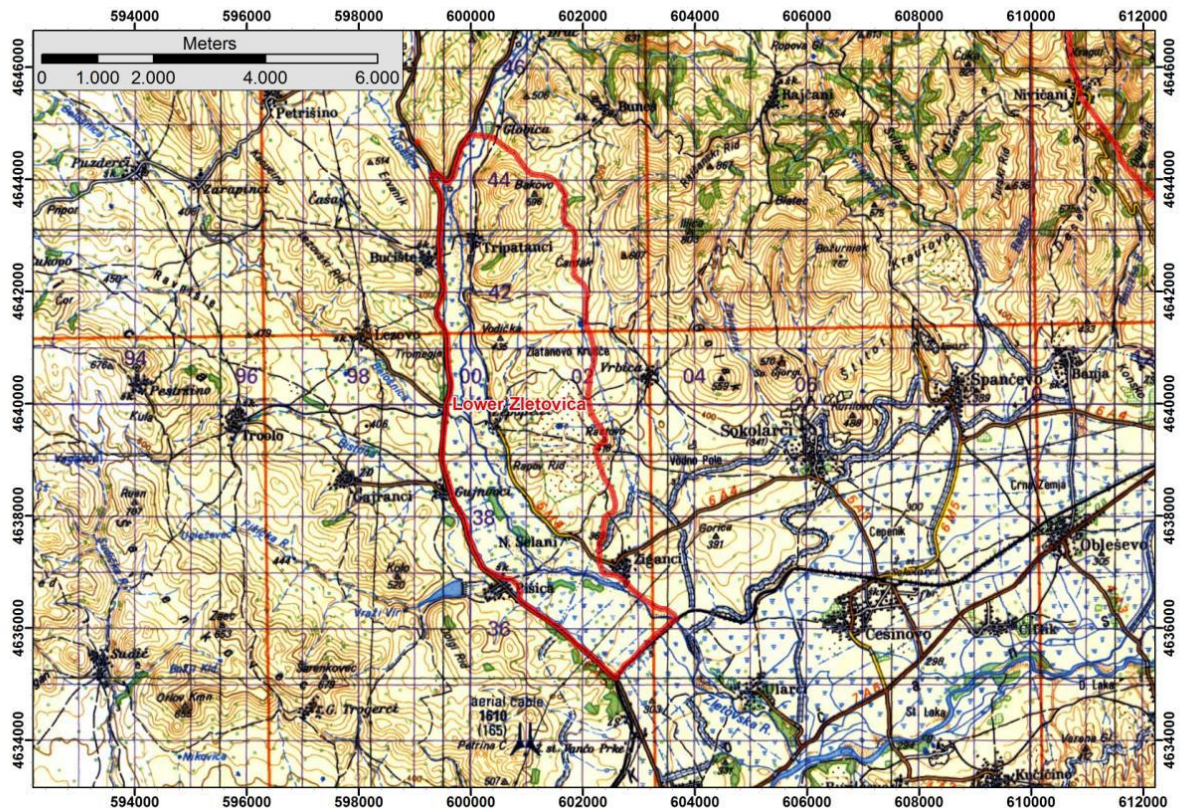
Слика 10. Површина на Новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби"

- Новоидентификуваното подрачје заштитен предел "Долна Злетовица" Го опфаќа долното течение на Злетовска Река, од с. Трипатанци, до под с. Жиганци, околните оризови полиња и ниски делови од планината Осогово. Зафаќа површина од 2140 ха и се протега на надморска височина од 310 - 590 м.

Локалитетот е значаен заради фауната на птиците (единствена мешана колонија од ноќна, сива и мала бела чапја) и царските орли. Опфаќа поголем дел (околу 80%) од значајното подрачје за птици "Долина на реката Злетовица". Покрај наведените видови птици, тука се сеќаваат и други значајни видови како модроврана, степски сокол, чурулин и обична еја. Од значајните видови цицачи, во подрачјето е присутна видрата. Фауната на водоземците и влекачите е разновидна и претставена со околу 15 видови од кои позначајни се блатната желка (*Emys orbicularis*), херманиевата зхелка (*Eurotestudo hermanni*) и поскокот (*Vipera ammodytes*). Се среќаваат и неколку видови значајни вилински коњчиња. Во Злетовска Река се среќаваат риби кои се типични за долните водотеци од сливот на реката Брегалница: *Alburnus macedonicus*, *Barbus macedonicus*, *Chondrostoma vardarense*, *Vimba melanops* и *Pachychilon macedonicum*. Од флората, значајно е присуството на водната папрат *Marsilea quadrifolia*. Во подрачјето се среќаваат и ретките габи *Endoptychum agaricoides* и *Phalus hadrianii*.

Разновидниот предел составен од земјоделски површини (главно оризишта), полуприродни живеалишта и крајречни шумски појаси од тополи и врби

покрај реката Злетовица е основна причина ова подрачје да биде предложено за заштита.

Слика 11. Површина на новоидентификувано подрачје заштитен предел "Долна Злетовица"

Од меѓународно идентификуваните подрачја, анализираната локација на планскиот опфат е дел од:

- Значајното подрачје за птици "Долина на Злетовска Река".

Ова ЗПП целосно се наоѓа во сливот на р. Брегалница, а ги опфаќа рамничарските делови на речната долина (северно од селата Пишица и Новоселани) и падините на Манговица и Осоговските Планини кои гравитираат кон долината. Подрачјето е идентификувано заради гнездењето на 3-4 двојки на царски орли, а останати значајни видови се ливадска еја *Circus pygargus*, чурулиот *Burhinus oedipnemos* и модровраната *Coracias garrulus*. Повеќе видови поврзани со степоликите живеалишта се среќаваат по падините на Осогово и Манговица, а во оризовите полиња покрај р. Брегалница услови за исхрана и гнездење наоѓаат неколку видови чапји.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Пробиштип и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратедиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС. На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфатен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од зголемен сообраќај	х
	Немање квалитетна медицинска база на податоци во однос на заболувањата предизвикани од загадувањето на воздухот	х
Вода	Неконтролирано трошење на питка вода	х
	Нецелосен мониторинг за квалитетот и квантитетот на површинските, подземните и отпадните води	х
Отпад	Постоење на диви депонии	х
	Непостоење депонија за отпад штетен по здравјето на луѓето	х
Почва	Загадување на почвата (особено во	х

	индустриската зона на општината) Диви депонии на територијата	x
Предел	Узурпација и деградација на просторот Недоволна застапеност на паркови и зелени површини	x x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината Невработеност	x x
Климатски фактори	Користење на јаглен и нафта за затоплување	x
	Непостоење стратегија за искористување на алтернативни извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Слика 12 Сегашни проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку планот не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Нема развој на стопанството;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција;
- Намален животен стандард;
- Трошоците за увоз на струја ќе се зголемат.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оцена, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Рационално искористување на просторот преку реализација на одржливи плански содржини;
- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Подобрување на енергетскиот биланс /пораст на производството на енергија;
- Зголемување на енергетската сигурност;
- Зголемување на учеството на нови одржливи извори на енергија во снабдувањето со енергија, односно во енергетскиот биланс;
- Пораст на енергетската ефикасност;
- Зголемување на енергетските капацитети од обновливи извори;
- Подобрување и одржливо производство и снабдување со електрична енергија и топлина;
- Намалување на увозната зависност од енергија;
- Енергетска сигурност;
- Намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Либерализација на пазарот;
- Зголемен степен на урбанизација со максимално, рационално и одржливо искористување на просторот и
- Реализирање на плански содржини во функција на директни /индиректни економски ефекти.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне во единствена интегрирана просторна и функционална целина, која ќе овозможи одржив развој на локалната и национална економија со потенцијал за привлекување на интересот на домашните и странските инвеститори во планскиот опфат и пошироко во планскиот регион.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип може да се анализираат од негативен и позитивен аспект.

Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските потенцијали во општина Пробиштип.

Извештајот за Стратегиска оцена не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе ја запрат економската миграција на локалното население, туку и ќе предизвика позитивен стимул на демографскиот развој. Исто така, ќе има долгорочно позитивно влијание и на зголемувањето на наталитетот, како уште еден позитивен елемент во функција на демографскиот развој. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе го зголемат животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената во планскиот опфат, не се очекува истиот да предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население, бидејќи класата на намена (производство на електрична енергија од обновливи извори) спаѓа во класа на намена, која нема значајно влијание на човековото здравје. Во текот на изградбата се очекуваат краткорочни влијанија, како резултат на појавата на бучава, емисии во воздухот и појава на прашина.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се направи во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Пробиштип ќе има позитивно влијание врз социо-економските и демографски развој на општината, зголемено и одржливо искористување на обновливите извори на енергија, помал увоз на електрична енергија, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економскиот раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на квалитетот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и рационално и одржливо искористување и уредување на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со планот за изградба на изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Пробиштип не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведба на земјани и градежни работи, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекува:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали, кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, транспортот на ископаната земја, односно земјените работи.

Според класите на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска која треба да се реализира во подоцнежната фаза на реализација на планираниот проект.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на карактеристиките на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува да има нарушување на квалитетот на амбиентниот воздухот во регионот и пошироко или климатски промени и ќе биде во насока на подобрување на климата.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава. Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, кое е надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде во дозволените граници.

Во текот на работата на објекти за производство на енергија не се очекува појава на бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат дефинираните мерки согласно Стратегиската оцена на влијанијата врз животната средина од секоја од посебните активности ќе се намалат очекуваните ефекти од бучава, односно ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

Во текот на конструктивната фаза можно е да дојде до ерозија на теренот, поради работата на градежната механизација при користењето на пристапните патишта и инфраструктурата, како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта, која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од градежната механизација и транспортните средства при изградбата на објектите во конструктивната фаза (довод на електрична енергија и сл.).

За да не дојде до нарушување на квалитетот на почвата, потребно е да се спроведе План за управување со отпад во кој ќе се предвидат мерки за управување со отпадот.

Во конструктивната фаза, при изведбата, поставувањето и копањето на канали постои можност од појава на ерозија на земјиштето, набивање на почвата од движење на моторната механизација и загадување на почвата од неправилно управување со отпад (ненавремено подигање на комуналниот отпад може да има влијание врз почвата). Исто така, се очекуваат влијанија врз почвата, при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Со имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Пробиштип не се очекуваат драстични влијанија врз пределот.

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот, како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат, како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори на енергија, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе допринесе за избегнување на значителна деградација на пределот на национално ниво.

Меѓутоа, имплементацијата на Планот на предложената локација, исто така, ќе предизвика значителни негативни влијанија врз пределот и неговите визуелни карактеристики.

Планскиот опфат и неговото опкружување се карактеризираат со Бреговит рурален предел со меѓи. Имплементација на Планот ќе допринесе за нарушување на пределот и пејзажот. Промените на природните карактеристики на пределот во рамките на опфатот може да го засегнат

локалното население и истите да ги прифатат како негативен визуелен ефект.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Во процесот на изградба на фотоволтаичната централа чии плански опфат од Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица е во непосредна близина на археолошкиот локалитет „Старо Село/Страна,, и на сеуште неутврдена намена на м.в. Ќшла се наложува задолжително присуство на овластен археолог-конзерватор од НУ Национален конзерваторски Центар, кој ќе врши археолошки конзерваторски надзор при изведување на земјените работи односно откоп за поставување на предметните објекти, како на поставување на металните носачи, така и за поставување на струјните кабли.

Пред отпочнување на градежни и/или замјани работи, Изведувачот е должен да ја извести надлежната институција односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје и да овозможи присуство на стручен кадар кој ќе врши стручен археолошки надзор на земјените работи.

Доколку за време на изведување на градежни и земјани работи, на места кои не се предвидени во доставениот Извештај, на просторот каде ќе се врши ископ за поставување било какви пропратни објекти, биде откриено движно и / или недвижно културно наследство, согласно член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), Изведувачот е должен веднаш да ги сопре работните активности и за настанатата ситуација да ја извести надлежната установа односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје.

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна) и Заштитени Подрачја на Природа

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленичките гасови и останатите видови емисии во животната средина кои се генерираат како резултат на производство на енергија од необновливи извори, ублажување на климатските промени што ќе допринесе за

подобрување и заштита на биолошката разновидност и природата на национално ниво, регионално и локално ниво.

Планската документација има потенцијал директно и индиректно да влијае на одредени локации, нивните квалификациски карактеристики, како и други загрозени или заштитени (приоритетни) видови. Влијанијата врз приоритетните живеалишта и видови може да настанат преку изградбата и работењето и може да бидат кумулативни со други блиски предложени проекти или оние кои се веќе во изградба.

Влијанијата може да произлезат од, но не мора да бидат ограничени на:

- губење и деградација на живеалиштата,
- смртност на дивниот свет преку судир или струен удар,
- поместување на дивниот свет и ограничување на движењето,
- ловокрадство, прогон или нелегална трговија со диви животни,
- фрагментација на населението и живеалиштата,
- загадување,
- нарушување/губење на екосистемските услуги,
- внесување на туѓи инвазивни видови.

Клучно ограничување веројатно се птиците, особено оние поврзани со идентификуваниот значаен локалитет за птици. Интеракциите на птиците со фотоволтаичните објекти не се добро проучени. Примарните закани се од потенцијални судири со ПВ опрема, далноводи и струјни удари од трафостаници и дистрибутивни линии. Судирите од ПВ системи може да вклучуваат директни судири во жици или далноводи. Другите судири се помалку проучени, како што е спорната теорија на езерски ефект каде што големите ПВ објекти може да привлечат миграциски водни птици; тие се теоретизирани да ги перцепираат рефлектирачките површини на ПВ панелите како водни тела и тие се судираат со структурите додека се обидуваат да слетаат на панелите. Други студии пронајдоа ограничени докази за каква било привлечност на птици поврзани со водни живеалишта на локации на ПВ соларни објекти.

Според претходно наведеното не се очекуваат значајни влијанија врз популацијата на птиците во новоидентификувано подрачје заштитен предел "Долна Злетовица" и во ЗПП Злетовска Река.

Во граници на планскиот опфат постои предлог за заштита на природна реткост „Вулкански бомби - Неокази,.. Основна цел за заштита е зачувување на репрезентативната појава на крупни камени топки од андезитска лава, настанати со бурниот терциерен (миоценско-плиоценски) вулканизам на овој простор. Тоа, посебно ако се има во предвид дека вакви појави, според големината на топките и нивниот типичен облик, на територијата на Република Македонија, па и пошироко се доста ретки.

Во површината која е предлог за заштита на природна реткост не се дозволува градба на објекти и инфраструктура. Во граници на планскиот опфат истата кје се планира како зелена површина.

Во границите на планскиот опфат се наоѓа новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби", но површината на која се

идентификувани "вулканските бомби", во планската и проектната документација е исклучена од проектни активности, односно на оваа површина нема да се инсталираат панели од фотоволтаичната централа. Според претхоно наведеното, евентуални можни влијанија врз "вулканските бомби" би се очекувале во пограничниот дел, каде површината со "вулкански бомби" се граничи со површината на фотоволтаичната централа.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на планот, во општина Пробиштип ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во околината и регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

При реализација на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори, во општина Пробиштип се очекува генерерирање на градежен и земјан отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите. При реализација на проектот се очекува вишок на земја, отпад од пакување и отпад генериран од работниците кои ќе работат на локацијата. Согласно, законската регулатива создавачите на отпад се должни да ги превземат сите заштитни мерки за заштита на животната средина.

Се препорачува сите овие активности да бидат подетално опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на оваа планска содржина е појавата на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, со што ќе се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема против појавите на пожар и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Со Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), како и останатите законски и подзаконски акти се уредени правата и должностите на Република Македонија и на општина Пробиштип, како и правата и должностите на правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните за подобрување на квалитетот на живеење.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на водите и почвата од работата на трафостаницата, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Реализацијата на планскиот документ нема да предизвика негативни влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање, селектирање и отстранување на отпадот, појаси со хортикултурно уредување, а во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата, која создава евентуална зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и изведба на проектот ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

При функционирањето на објектите не се создаваат штетни материи, кои може да влијаат врз животната средина и здравјето на човекот. Глобалната заложба за заштита на човековата средина и посебно за намалување на емисиите на стакленички гасови, увозната зависност на Република Македонија од електрична енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разновидност и со тоа сигурност во снабдувањето со електрична енергија, неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во потрошувачката на енергија.

- Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со реализација на планската содржина ќе се зголеми економскиот раст со што ќе се намали и бројот на невработени. Изградбата на објекти кои користат обновливи

извори на енергија ќе ја зголеми понудата на енергетски извори и ќе го подобри енергетскиот биланс.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на атмосферата (издувните гасови од градежна механизација и транспортни средства), нивно делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации.

Во текот на работата на објектите, активноста ќе даде придонес кон намалување на емисиите на стакленички гасови, односно позитивно ќе влијае врз квалитетот на амбиентниот воздух.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот ѝромени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено сочувување на квалитетот на животната и работна средина.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на животната и работна средина се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина, не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности.

За намалување на бучавата од движењена возилата да се изготви план за движење, односно распоред на возилата за утовар и растовар. Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- При започнувањето на секој градежен зафат на планскиот опфат инвеститорот да го организира собирањето на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- Во случај на контаминација на почвата со материи од евентуален дефект на возило и сл. да се воведат постапка на отстранување на тоа земјиште и нанесување на неконтаминирана почва, согласно Законот за животна средина.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

Ерозијата на подлогата е природен процес, кој што егзистира низ геосторијата и најголем осврт се дава на т.н. забрзана ерозија, каде што интензитетот на нормалната (геолошка) ерозија е неколку пати зголемен поради човечките активности. Ерозијата на почвата е означена како најзначаен, најопасен и најраширен тип на деградација на почвата и е лимитирачки фактор за одржливо користење на земјиштето. Почвата може да биде еродирана поради дејство на ветер и вода.

Овој извештај не е во можност да даде детали за против ерозивните и против поројните мерки во содржината на планскиот опфат. Деталниот обем на мерки и активности, нивната прецизна локација и површинска поставеност во просторот, ќе бидат дефинирани со основни-изведбени проекти, врз основа на детални геодетски, геотехнички и други теренски снимања и проспекции.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

При планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се насочени, особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Загрозувањето и намалувањето на биодиверзитетот е глобален процес кој во последните 100 (сто) години добива загрижувачки размери. Причините за ваквиот тренд се многубројни, непосредно условени и најчесто тешко

може да се елиминираат. Различните дејности/влијанија на човекот во смисол на менување на природата, доведоа до силни и во многу случаи иреверзибилни процеси, кои непосредно се одразуваат врз промената или целосно уништување на пооделни екосистеми, а со тоа и до неповратно исчезнување на голем број ендемични видови и намалување на нивните популации до критична граница.

Што се однесува до изработката на планот, заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти и постројки согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и др.

За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува:

- Во фазата на подготовка на проектна документација да се изврши мониторинг на состојбата со биолошката разновидност на предметната локација од страна на стручен експертски тим, со цел да се оцени состојбата со значајните растителни и животински заедници и видови кои се среќаваат во рамките и опфатот и непосредното опкружување, да ги идентификуваат можните влијанија од изградбата на фотоволтаични електроцентрали и да предложат мерки, доколку е можно, за намалување или избегнување на идентификуваните влијанија;
- Наодите и резултатите од експертските извештаи соодветно да се имплементираат на ниво на проектна документација, како и во фазата на изградба и користење на фотоволтаичните електроцентрали;
- На ниво на проект, примена на мерките за намалување на емисиите во медиумите и областите на животната средина, како и мерките за намалување на ризиците од несреќи и хаварии, како и редовно следење на објектите и активностите кои може да предизвикаат инцидентни состојби.

Дополнително како мерки за намалување на евентуалните влијанија врз новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби" се препорачуваат следните активности:

- Забрана на секаков вид на градежно - технички активности без претходна стручна проценка;
- Забрана за изведување на земјени работи на локалитетот (зарамнување, вдлабнување, насипување);

- Да не се врши пренамена на земјиштето на локалитетот (од шумско во земјоделско);
- Забрана за земјоделска обработка на горната страна на локалитетот;
- Забрана за изградба на стопански и нестопански содржини на самиот локалитет;
- Забрана за откопување, поместување и преместување на постоечките вулкански бомби на и од локалитетот;
- Поставување на рекламни инфо-табли, знаци и други содржини кои би го задскириле видикот кон локалитетот;
- Фрлање отпадоци, градежен шут и друг материјал на и покрај локалитетот.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација да бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на овој план за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори во општина Пробиштип просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација. Доколку се усвои планската документација, се препорачува примена на мерките за заштита на почвите и биолошката разновидност.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планот има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство од јавен интерес.

Спроведувањето на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип, може да ја загрози периферијата/контактната зона на археолошкиот локалитет „Старо Село/Странаг, но и на сеуште неутврдена намена на м.в. Ќшла. Затоа, на овие две локации се наложува задолжително присуство на овластен археолог-конзерватор, кој ќе врши археолошки - конзерваторски надзор при изведување на земјените работи

односно откоп за поставување на предметните објекти, како на поставување на металните носачи, така и за поставување на струјните кабли.

Оттаму, напоменуваме дека пред отпочнување на градежни и/или земјани работи, Изведувачот е должен да ја извести надлежната институција односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје и да овозможи присуство на стручен кадар кој ќе врши стручен археолошки надзор на земјените работи.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Комуналниот отпад продуциран од страна на вработените кој главно ќе се состои од остатоци од храна, амбалажа од пијалоци и слично, поради малите количини, истиот ќе се одлага во поставените ПВЦ ќеси, кои по полнењето ќе се заврзуваат и ќе се носат во садовите лоцирани во непосредна близина. Создавачите на комунален отпад должни се да склучат посебен договор за собирање и транспортирање на отпад со давателот на услугата во општина Пробиштип. Отпадот од земјените ископи, доколку се јави вишок, ќе се транспортира со специјални камиони до најблиската депонија предвидена за градежен отпад, од страна на изведувачот на оваа активност.

Задолжително е организирано депонирање на отпадот со контролиран транспортен систем. Заменетите соларни панели, треба да се спакуваат и означат правилно, а потоа да се предадат на компанија која ќе ги реупотреби, рециклира или третира и одложи на локација соодветна за таа намена. Во фазата на функционирање на централата за производство на електрична енергија, може да се очекува, евентуално дефект или оштетување на опремата од некоја природна непогода, при што потребна е нејзина промена, додека оштетената опрема треба да се превземе од компанија која ќе ја собере, селектира, транспортира и предаде на понатамошна преработка, а која ќе поседува лиценца за таа цел добиена од Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање.

Компанијата-инвеститор треба да склучи договор со лиценциран правен субјект за сервисирање на отпадоци од електрична и електронска опрема. Со тоа ќе се спречи загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

Фекалната и комунална отпадна вода од работниците, кои ќе ги извршуваат своите работни обврски се до целосна изградба на централата, да се зафаќаат во мобилни тоалети, кои постојано ќе се одржуваат.

Друг вид на отпадна вода не се очекува да се создава. На основа на доставениот Основен проект за Фотонапонска централа (ФНЦ) Пробиштип 2 - Хидрологија на водотеци (тех. бр. E025_08/23, Август 2023 изработена од ХИКОНС-Скопје). Во брдско планинските терени најчесто се наидува на реки, суводолици, канали, долови и сл. Покрај предметниот опфат поминуваат две реки и еден непостојан водотек. Злетовска река поминува југоисточно од опфатот, река Киселица југозападно од опфатот, а непостојниот водотек на североисточна страна. Планскиот опфат кој во долниот дел има триаголна форма и е ограничен со реките Злетовска и Киселица.

За Злетовска река, река Киселица и непостојаниот водотек направена е хидрауличка пресметка и испланирана е претпоставена регулација на водотеци кој се предлог и за нив во некоја идна фаза треба да се изработи проектна документација за регулација на ниво на Основен проект.

Изградбата на Фотонапонската електроцентрала во КО Неокази и КО Ратавица-општина Пробиштип, нема влијание на резхимот на водите на: Злетовска река, река Киселица и непостојаниот водотек. Согласно Законот за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13,

163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) треба да бидат исполнети следните критериуми:

- Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон, изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта, односно нивната местоположба треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општините и советот на град Скопје на предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објекти и постројките.
- Да се спроведат сите неопходни технички мерки за спречување на индиректно испуштање на масла и загадувачки материи и супстанции.

Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, се забранува:

- Да се вади песок, чакал и камен од речното корито за да не дојде до влошување на постојниот режим на водите и да се предизвика ерозија или се оневозможи користење на водите.
- Да се менува правецот на водотекот без согласност на Управата за Животна средина - Сектор води.
- Да се сечат дрва и друга вегетација од коритата и бреговите на водотеците без одобрение.
- Да се копаат прокопи и канали по должина на насипот на коритото поблиско од 10м од внатрешната страна и 10м од надворешната страна на ножицата на насипот.
- За постоечките канали потребно е слободен пристап по 5м лево и десно од надворешната страна на ножицата на насипот.

Согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

Мерките за намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии во текот на работата на фотоволтаичната централа треба да бидат во насока на превентивни и континуирани контроли на сите потенцијални места, дефинирани како извори на можни хаварии, со инсталирање на соодветни системи за сигнализација.

- Мерки за заштитата и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од

природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и
- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Пробиштип. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на

дозволен безбедносен меѓусебен растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбата да се гради, според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оценка на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење е со намена градби за производство на енергија над 10 MW.

Градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и стварање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведат стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани и во преостанатите соседни земји може да придонесе за економски беневит на целиот регион.

Планскиот опфат се наоѓа во општина Пробиштип во КО Неокази и КО Ратавица, За планскиот опфат нема важечка урбанистичка документација за што општина Пробиштип има дадено Одговор на барање на

податоци и информации (бр. 10-9/23 од 25.05.2023 за КО Неокази, бр. 10-9/24 од 25.05.2023 за КО Ратавица).

Урбанистички план за подрача и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторен план (Тех. Бр. Y33723) и Решение за Услови за планирање на просторот (Арх. бр. УП1-15 1448/2023 од 04.07.2023) од Министерство за животна средина и просторно планирање на РСМ.

Во граница на планскиот опфат нема изградено објекти.

Во граници на планскиот опфат нема објекти со намена домување односно нема жители.

Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независнот и економски развој.

Во граници на планскиот објект не се евидентирани објекти наменети за култура.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена здравство.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена образование.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена спорт и рекреација.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение за градежната парцела, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

Цел на изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип е да се оформи градежна парцела за изградба на фотоволтаична централа и трафостаница ТС 110/20кВ со пропратни содржини за производство на електрична енергија што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на

земјиштето од загадување. Приклучувањето на фотоволтаична електрана на преносната мрежа на АД МЕПСО се планира преку надземен електричен вод од планираната ТС20(33)/110 кВ до нова ТС110/400 кВ (предмет на друга планска документација) од каде што преку 400 кВ надземен електричен вод со влез-излез ќе се поврзе на постојниот 400 кВ надземен електричен вод ДВ Штип - Црвена Могила.

Пристап до него е од северната страна од некатегоризиран пат КП 887, КО Неокази (јавен пат). Надморска висина во граници на планскиот опфат е од 396 до 551 мнв. Површина на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW КО Неокази и КО Ратавица - општина Пробиштип е 1 535 602 м².

Граници на проектниот опфат е:

- исток: КП 874, КО Ратавица, и регионален пат Р2232,
- југ: делови од КП 122, КО Неокази и дел од 1933 КО Ратавица,
- запад: дел од КП 797 КП 817, 825, 823, 833, 861 и делови од 863, КО Неокази
- север: КП 863, КО Ратавица и КП 758, делови од 759, 763, 764, 756, 755, 754, 706, 751 и 722.

НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ

Неизградено земјиште (НЗ) 152,91 ха (100%)

Плански опфат 153,56 ха (100%)

Намена на земјиште на ниво на плански опфат (планска документација):

Инфраструктура (Е) 153,56 ха (100%)

Е1 - сообраќајни, линиски и др. инфраструктури 0,21 ха (0%)

Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани 152,91 ха (100%)

Во граници на планскиот опфат планирана е една градежна парцела со основна класа на намена:

- Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани.
Комплементарна намена:
- Е1.8 - трансформаторска станица
- Е1.4 - хидротехничка инфраструктура (регулација на водотек)
- Внатрешен сообраќај и инфраструктура
Објект за вработени, магацин

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и

заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;

- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Спроведувањето на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица, општина Пробиштип, може да ја загрози периферијата/контактната зона на археолошкиот локалитет „Старо Село/Странаг, но и на сеуште неутврдена намена на м.в. Ќшла. Затоа, на овие две локации се наложува задолжително присуство на овластен археолог-конзерватор, кој ќе врши археолошки - конзерваторски надзор при изведување на земјените работи односно откоп за поставување на предметните објекти, како на поставување на металните носачи, така и за поставување на струјните кабли.

Оттаму, напоменуваме дека пред отпочнување на градежни и/или земјани работи, Изведувачот е должен да ја извести надлежната институција односно НУ Национален конзерваторски центар-Скопје и да овозможи присуство на стручен кадар кој ќе врши стручен археолошки надзор на земјените работи.

Според просторно информативниот систем при МЖСПП и евиденцијата на природното наследство на РСМ и секторската студија за заштита на природното наследство, во границите на планскиот опфат се наоѓа новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби". Како мерки за намалување на евентуалните влијанија врз новоидентификувана природна реткост "Вулкански бомби" се препорачуваат следните активности:

- Забрана на секаков вид на градежно - технички активности без претходна стручна проценка;
- Забрана за изведување на земјени работи на локалитетот (зарамнување, вдлабнување, насипување);
- Да не се врши пренамена на земјиштето на локалитетот (од шумско во земјоделско);

- Забрана за земјоделска обработка на горната страна на локалитетот;
- Забрана за изградба на стопански и нестопански содржини на самиот локалитет;
- Забрана за откопување, поместување и преместување на постоечките вулкански бомби на и од локалитетот;
- Поставување на рекламни инфо-табли, знаци и други содржини кои би го задкриле видикот кон локалитетот;
- Фрлање отпадоци, градежен шут и друг материјал на и покрај локалитетот.

За Злетовска река, река Киселица и непостојаниот водотек направена е хидрауличка пресметка и испланирана е претпоставена регулација на водотеци кој се предлог и за нив во некоја идна фаза треба да се изработи проектна документација за регулација на ниво на Основен проект. Потребно е при изготвување на проектната документација, согласно Законот за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) треба да бидат исполнети следните критериуми:

- Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон, изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта, односно нивната местоположба треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општините и советот на град Скопје на предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објекти и постројките.
- Да се спроведат сите неопходни технички мерки за спречување на индиректно испуштање на масла и загадувачки материи и супстанции.

Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, се забранува:

- Да се вади песок, чакал и камен од речното корито за да не дојде до влошување на постојниот режим на водите и да се предизвика ерозија или се оневозможи користење на водите.
- Да се менува правецот на водотекот без согласност на Управата за Животна средина - Сектор води.
- Да се сечат дрва и друга вегетација од коритата и бреговите на водотеците без одобрение.

- Да се копаат прокопи и канали по должина на насипот на коритото поблиско од 10м од внатрешната страна и 10м од надворешната страна на ножицата на насипот.
- За постоечките канали потребно е слободен пристап по 5м лево и десно од надворешната страна на ножицата на насипот.

Согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Во однос на непостојаните водотеци кои поминуваат низ проектниот опфат, потребно е да бидат 50 м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулиран водотек, односно зад ножицата на насипот кај регулиран водотек, дефиниран врз основа на хидролошки податоци и хидраулички анализи.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е бидејќи отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулацијата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став(6) од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22 и 171/22), Министерство за транспорт и врски, на ден _____ година, донесе

Одлука за Неспроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13- површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица – општина Пробиштип, кој се носи согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, не е потребно да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животна средина.
2. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена се објавува на веб-страницата на Министерство за транспорт и врски, www.mtc.gov.mk
3. Согласно критериумите за определување на тоа дали еден плански документ има влијание врз животната средина од член 65 став (4) од Законот за животна средина и врз основа на податоците од Прилог 2 на Правилникот за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена донесувањето на планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13- површински соларни и фотоволтаични електрани над 10MW во КО Неокази и КО Ратавица – општина Пробиштип, нема да има негативно влијание врз животната средина од следните причини: Донесувањето на планскиот документ ќе придонесе за: намалување на емисиите во воздух, вклучувајќи намалени емисии на стакленички гасови и придонес кон ублажување на климатските промени, зголемување на енергетската ефикасност во однос на постоечките постројки во секторот енергетика, подобрување на услугите во производство и снабдување со електрична енергија, намалување на зависноста од увоз на струја, отварање на нови работни места, подобрување на бизнис климата, подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард на населението. Имплементацијата на планскиот документ со својата намена за користење на обновливи извори на енергија е во насока на реализација на генералните цели на одржливиот развој преку намалување на вкупните емисии во воздух од производство на електрична енергија на конвенционален начин. Со правилно планирање и проектирање и добра анализа на влијанијата, предвидената активност во својата оперативна и функционална фаза нема да претставува значителен товар врз животната средина.
4. Против оваа одлука може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб-страницата.

Бр. 67-3296/7
Датум: 07.11.2023
Место: Скопје

Министер
Благој Бочварски

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

1475

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
MINISTRIA E TRANSPORTIT DHE LIDHJEVE
Скопје - Shkup

Арх. бр. УП1-15 2417/2023

Дата: 20.11.2023

До: Министерство за транспорт и врски
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Примено / Pranuar: 27.11.2023			
Орг. единица Nj. organizate	Број Numri	Прилог Shtojce	Вредност Vlera
67	3296/10		

Предмет: Достава на Решение за Спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина
Врска: Ваш бр. 67-3296/9 од 11.11.2023 год.

Почитувани,

Во врска со Вашето барање под бр. 67-3296/9 од 11.11.2023 год. доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15 2417/2023 од 09.11.2023 год. во однос на Одлука за неспроведување на Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ **Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица – Општина Пробиштип**, а врз основа на член 65 став 13 од Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна средина и просторно планирање донесе Решение со кое ве задолжува да спроведете постапка за Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот **Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 – Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица – Општина Пробиштип**.

Со почит,

МИНИСТЕР
Каја Шукова

Изработил: Зарије Абаз

Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

J. Mark.

Прилог: Решение за спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина со бр. УП1-15 2417/2023 од 09.11.2023 год.

Користена литература

- Просторен план на РМ, 2004;
- Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW во КО Неокази и КО Ратавица општина Пробиштип;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.